

بزغرا نا مہیڑ^ط

نور محمد ترہ کئی

براہوئی بدل: جمید عزیز آبادی

کتاب ناپین: برن غرنا مسرط
کتاب خواجه: نور محمد تره کئی
براهوئی بدل: حمید عزیز آبادی
سال: 2015ء
بها: 200
کمپوزنگ: حفیظ الرحمن
شینک کار: مہر در انسٹیٹوٹ اینڈ پبلیشر کوئٹہ

پن اٹ

قومی وطبقاتی جدوجہدنا

نور، نوری ناڈیہہ اٹ

اوغانستان اٹی قومی جمہوری انقلاب (اوغان ثور انقلاب) ناراهشون اوغانی بولی ناسوشلسٹ ادیب نورمحمد ترہ کئی نا اگہ نوشت آتا جاچ ۽ بلنگے توہر خوانوک آئے داگمان مریک کہ او نا نوشت آتا سر حال نئے بیرہ اوغانستان ناساڑی حالیت یا اوغان راج والس نا بڑگی ونت شپادی ناشاہدی ۽ ایٹک، بلکن او نا نوشت ہر ہمو راج انا ہم نمائندگی ناحق ۽ ادا کیک، ہراڑے کہ تیوی دُنیا نا تہی سرمایہ دار ورجعت پسند تپہ نا دوتیان مظلوم آ بندغ آک ظلم وزور کی نا گواچی ۽، ہرا کہ اسہ انسان دوست ۽ ادیب اسے نا گل آن بھلا تڑہ مریک۔

کامریڈ ترہ کئی نئے بیرہ اسہ سوشلسٹ نوشتہ کار اسے نادر وشم اٹ جہانی ادب نا پڑ آ ساڑی ۽، بلکن اوہرا تم آ راجی سیاست نا پڑ آ اوغانستان جمہوریہ ناصر گچین مس، تو او عملی وڑ اٹ ہم سرمایہ دار ورجعت پسند تپہ نا ظلم وزور کی یا او قنات پل آن اوغان الس ۽ آ جو کنگ رکن ہمو کڑدہ نازور ۽ چٹنگ تون او ارا وقتا چُ مدی ۽ لس اوغان اُلس اٹی وٹڈ کنگ نابا قاعدہ وڑاٹ پڑو ۽ ہم کرے۔

ای کامریڈ ترہ کئی ناچن وادانا انقلابی جہد آن ہمو وخت آواحب مسٹ کہ ہراتم
 1988ء نادرگت آتے ٹی وادجاگہ ناسوشلسٹ نظریہ ءامتا کروک آک، کیمونسٹ پارٹی،
 ڈیموکریٹک سٹوڈنٹس فیڈریشن و پروگریسو یوتھ موومنٹ تنظیم آتا دروشم اٹ سیاسی پڑا کاٹم
 ہرفیسر، ای ہم چنکو کارکن اسے ناحیثیت اٹ پروگریسو یوتھ موومنٹ ناٹھی وکچاری یاسٹڈی
 سرکل تے ٹی وادجہ کورخان بلوچ، کامریڈ شہید حبیب جالب بلوچ، رستم بلوچ، ڈاکٹر فیض
 ہاشمی، سلیم کرد، عنایت بلوچ، سعید کرد و تاج مجاہد استون تولٹ بش کریٹھ۔ داتولٹ بش آن ترہ
 کئی ناسیاسی و انقلابی جہد آن بلد منگ تون اوار فکری و نظریاتی حوالہ اٹ ہم سیبورینگا، ولے
 اونا دبی جہد انا بارواٹ ای ہمو تم سوہومسٹ کہ ہراتم سراوان ڈیجیٹل لائبریری مستونگ اٹی
 کنے کامریڈ ترہ کئی نانا فسانہ غاتا کتاب ”بزغ نامسر“ خواننگ کن دُوبس (ہرادے کہ خواجہ
 جعفر خان ترین و نعیم آزاد اسک چندی رسالہ یا اخبار تیان مچ کرسا اوعانی بولی آن اردو ٹی
 بدل کرینو) ترہ کئی ءخواننگ آن کنے ہندا تخین مس کہ اوبیرہ کناراج انا ساڑی حالت
 آتے فکر و فن ناغالف اٹی شاغسا نوشتہ کرینے، ایلو کنڈ آترہ کئی نا فکر نظریہ تون ہم گرنج مننگ
 ہم کنے بیوس کرے کہ ای اونا فکر ءتینا لمہ ٹی آ بولی ٹی بدل کیو، ہراتم ای اونا افسانہ اس
 براہوئی بولی ٹی بدل کرسا ہفتنی ’تلار اٹی شینک کرفیٹ تو سنگت آتا اُست بڑی تون اوار
 ادارہ ’تلار ہم کنا جوازہ غاتے سیبوتر سا کرے، ہندا اُست بڑی و جوازہ غاتا سیبوتی کنا قلم ء
 نزور مننگ کن گھس ہم الینو، دارداٹ ای اخس سر سہب مسٹ دافیصلہ کنا ڈوٹی اف۔

حمید عزیز آبادی

عزیز آباد مستونگ

نظریاتی Comitment

لوز آک ہر اتم کا غنا سمندر اٹ تاریخلیہ تو لوز آتا کڑمی و اوقا حرمت نادرک
لگک۔ بندغ انت اس سوچک، یا او ہر نظریہ تون گنڈوک ء، ہمو سوچ او نا اظہار نا معراج
ء دوئی کیک، ہرا کہ او نا فکر انا گل آن بھلا طاقت و کمال ء۔

ہندون دا جہان اٹ ہر فکر سوچ و نظریہ نا بندغ آک تینا اظہار کن لوز آتا سیدو ء
ہلسا تینا نظریہ و فکر ء گچین ء درشم اسے ٹی مستی اتیرہ، ہندا لوز آتا کمک اٹ اوقا نظریہ ایلو ہم
فکر آ بندغ آتا ذہن آ Magnatic veves آتا درشم و اوقا سوچ و پام آ اثر تالان
کر سا او فتنے تینا کنڈ آچنگ آن بیدس اوقا نیام اٹ فاصلہ، زماں و مکاں، سچ ء اہمیت اس
ہم تچک، ہندا سوب ء کہ بندغ نا ہم فکر اوڑان Physicaly اخس کہ مر مرے ولے پامی
وڑاٹ او دے ہندن لگک کہ دا کنا اُست آبتنگ ء، کنا ہیت ء کنگ ء، کنا راج اٹ کن تون
ساڑی ء یا کنا راج اٹ راجی عیب آتا درشانی ء کنگ ء، چائے او نا گل زمین نا باتی اس
مرے سد آ میل مرتینا محکوم و پسماندہ غاراج انا تو اور ء بوز کے، انتے کہ استحصالی نظام نا ای

باقی سے اٹ ہندن اوہم تینا قومی چاہنداری راجی آسودہی، دودور بیدہ نارکھ انا جت پت اٹی۔ ہندن اونا ڈیہہ آہم جہانی سامراج تینا خن تے صدی تیان زیٹ کرساتیناٹ وپل نابازارے باسینے۔

ہندا فکر یا نظریاتی خوکی ء کہ اوغان جمہوری انقلاب ناسروک نورمحمد ترہ کئی ناگٹ اٹ عزیز آبادی ہم ہیئت کیک۔ یقیناً دا اونا نظریاتی Comitment ء کہ او ”بزرغ نامسرت“ ناجید ء بہا کروک آ ظالم یا مذہبی رجعت پسند اسے نادر وشم اٹ مرے یا ملک و سرڈار اسے نا..... اوقتا برخلاف توار چست کروک آنور محمد ترہ کئی ء تینا ہنین آبولی ء تس، داتوار بیرہ ترہ کئی ناف، بلکن حمید عزیز آبادی ناہم اُست انا توار ء، گڑا اودے انتے تینا زبان ء تھ۔۔؟

عزیز آبادی وخت اس مظلوم نا توار ء چست کروک آنور محمد ترہ کئی آن غاوی ہم نظر بریک کہ اودا خس کردار ء بڑگ و پیوس کتو کہ..... کہ اوڑکن ننے ماتم کروئی تھے، ولے سچا غا نوشتو ک تینا راج انا نمائندہ ء، اودے انت اس نظر بریک او ہندن قلم ء چست کیک۔ ترہ کئی ہمو وخت اٹی دا نوشت آتے مون آ ایسنے کہ او وخت اٹی اوغان راج پسماندگی و بڑگی نا گواچی اُس (ہرا کہ اینو ہم ایلو ملک آتینا بار جہانی سامراج نا چنجانا کیرغ آن ء) اونا نوشت ناسر حال آک ہم ہندا مظلوم و محکوم راج انا باتیک نسر۔

مٹ و بدل نابابت اٹ چاہندار آک پارہ کہ مٹ و بدل نامسخت و معنہ ء ہنگ تون اوار اوڑتون گام خلنگ و سفرکنگ ناشرت آک ہم پور و مریر، مٹ و بدل آن سیال زبان و ادب آتون درست راستی متنگ یا اوقتا راجی زند بود، نفسیات، دودور بیدہ غاتیان سوہو متنگ گچین ء وڑا سے اٹ مون آبریک، داکان بیدس مٹ و بدل آن ادب نا پڑنئے بیرہ شبایت مریک، بلکن ہموگم مروک آلوز آک ہرا کہ لس مخلوق نابا دوی آفس ہمولوز آک ہم راج اٹی خن پسا راج اٹی تالان مریرہ، اگنن دارداٹ ہرن تو حمید عزیز آبادی تینا خاچوک آ

لوز آتے ہم ٹوہنگ اٹ سرسہب خٹنگ۔ ای داڑے عزیز آبادی ناچیرت ءسلام کیوہ کہ او
 اوغانی بولی آن اردوٹی بدل مروک آمٹ و بدل ناسہ گچین ءکوششت اس مون آ ایسنے، دا
 کوششت اٹی اوسر سہب ہم خٹنگ۔ ایہن تو براہوئی ادب اٹی مٹ و بدل نازی آ کاریم نا
 اخس گرج ء، اوخہ درمنے، ولے اخس کہ مٹ و بدل مسنے، او تیا ہم سوچ چست مریک کہ
 او فک مٹ و بدل نا گرج آتے ہراہد اسکان پورو کرینو، اخس سرسہب مسنو۔؟

عزیز آبادی نامٹ و بدل کروک آدا کتاب ”بزغ نامسٹ“ ہندن لکک کہ مٹ و
 بدل اس اف، بلکن عزیز آبادی نا تخلیق اسے، او بھاز زیبائی اٹ نور محمد ترہ کئی ء براہوئی بولی
 ٹی ہیبت کر فینے۔

عزیز آبادی نا شاعری مرے یا افسانہ نگاری یا اونا مٹ و بدل، فکری و نظریاتی
 حوالہ غا براہوئی ادب اٹ اسے جتا ء ہندا سے نا خواجہ ء، دعاء کہ رب العزت مدام اونا قلم ء
 روان تھے واودے زندانا ہر گام تینا نیک انکا مسخت اٹ سرسہب کے۔

حسن ناصر

ترجمہ ناگرج آک و عزیز آبادی، ناسرہمی

تاریخی و راجی بدلی تیبی ترجمہ غاتا بھاز بھلو کڑ داس مریک، علم انا شو نہالی بیرہ ترجمہ غاتا مکم اٹ بنگ یک۔ دے کی ڈیہہ تانشاۃ ثانیہ ناہر مسٹ آ بھلا دور تیبی ترجمہ غاتا بھلو اہم کڑ داس منے۔ و تاریخ ناغٹ آن بھلا نشاۃ ثانیہ مسلمان مٹ کار آتا ترجمہ غاتا سوب آن مس، دارا سکی تینا جاگہ غاکہ دانا فائدہ ۽ تیبٹ مسلمانک ہر فنگ کتوس۔ ولے عربی بولی داڑان ہزگار مس، و ہندا سوب ۽ کہ داسہ عربی ہم علم انا بولی پانگ مریک۔ مسلمان تا گنڈ آن یونان نا تہذیب و علم ۽ عربی ٹی مٹ کنگ آن پد مچ آیورپ ہندا مواد ۽ عربی آن تینا بولی تیبی مٹ کرے، و دا علم انا فائدہ ۽ دوئی کر سا او فک بھاز ترندی اٹ شوندری نامزل تیا مونی ہنسا کریر، و اوقفا شوندری نا عمل اینو ہم برجاء۔ تہذیب و ربیدہ غاتے زندہ جھنگ کن و او فتنے خیال آتا پوسکن ۽ دروشم اس تنگ و مونی اتنگ نا اولیکو کسر مٹکاری یا ترجمہ ۽۔ ہیل کنگ یا ڈن پاکہ علمی شوندری نا اولیکو پاڈ و مٹکاری ۽، ہر انا مکم اٹ ایلو بولی تیان تعلقدار خلقت نا آزموندہ، رسم و رواج، دودر ربیدہ و مچ آزند و بودنا بابت

معلوماتی تنون اور شو نہال آراج آتا شوندارى و پدموک آراج آتا پدمنگ ناسوب
آتبان معلومدار کنگ مرىک۔ ہندن ادب اسے ناشوندارى ناو لىکو پاؤ وىادبى تحرىک نابنداو
مٹکارى وترجمہ مرىک۔

مٹکارى نائفن آچندى وڑتیبى شرہ کنگانے، ودا بابت جتا جتا اصول مونى
اتنگانے، ولے دافن انامشکل منگ نس بابت کل امنائى ء۔ ودا بابت کل آن زىات مشكل
ادبى نوشت آتامٹ کنگ ء پانگانے۔ عارف عزیز بھوپالى پانک کہ ترجمہ يامٹکارى نائفن انا
کل امنائى ء کہ داسہ مشكل ءفن اسے، انتے کہ مٹ همومم بائى منگ کىک کہ ہراتم مٹکارى
ہڑتوم آبولىک جوان بربر، گڑا دابابت آسان و بائى ءمٹ اسے ناومىت کنگ مرىک۔“ او
پانک کہ ”دابابت دا کان زىات گچين کارىم همومم منگ کىک کہ مٹکارى نا کارىم ء ارامٹکار
کىر، واوقتيان اسٹ نا تعلقدارى مٹ مروک و ايلونامٹ کروک آبولى تون مرے۔“

ابے کىلانى نوشتہ کىک کہ ”جوان انگامٹ و بدل همودے، ہراصل نوشت آن
بىدس خواننگ مرے۔ ومعنہ ہم ایتے“ او دا ہم پانک کہ ”مٹ و بدل ناسر سہى ہندائى ء کہ او
اصل متن آن زىات زىبدار مرے، واودے خواننگ آن ہندن تلنگے کہ اومٹ اس اف،
بلکن نوشت اسے۔“ او عارف عزیز بھوپالى ناہىت آتبان چپ دا پانک کہ ”اسہ مواد ء ارا
بندخ نامٹ کنگ نا جا کہ عامٹ مروک مواد نا اسہ پور و ء کوشنرى سے آن کارىم بلنگے ہم تودا
کارىم بائى منگ کىک۔“

شاعرى آنبار مٹکارى يا ترجمہ ء ہم براہونى ادب نا پڑ آ آسان ء کارىم اس
تلنگانے، ولے دانا بابت روىہ بدل ء، شاعرى ء خاص وڑاٹ غزل ناصنف ء آسان تسکا
اوڑا بھاز بھلوکچ اسىٹى آزمونده خاک مسنو۔ ولے ترجمہ ناگنڈ آهمو وڑ خيالدارى متنے۔ وهور
تيا حساب مروک منہ بندخ اس ارىر، ہرا دافن ء کارىم اٹ اتسا گڑا اس کارىم کرىنو۔ و ہر

اسٹ ناپن آ اسٹ یا گڈ ازیات مرے تو ارا کتاب اریر، گیشتری اسہ ار انظم، افسانہ یا پین نوشت بدل کرینو۔ ولے دا بابت کل آن بھاز کاریم ء گل بنگلونی کرینے۔ و اونا جتا جتا صنف آ تیامٹ کروک مواد آ تا کم و و دشانزده نا کچ کتاب شینک مسنو۔ ترجمہ نائن انا ول و پچوئی تا سوب آن ہم براہوئی ادب ائی دانا کچ بھاز کم ء۔ بلکن براہوئی ادب نا پڑا امنت اس ترجمہ نا کاریم ء بیچ اہمیت تقسہ، و مٹکار آتے تخلیق کار یا اوفتا کاریم ء تخلیق گوندنلک۔ دا رویہ منہ وخت مست اسکان مچ آ جہان اٹ تالان کس، ولے دا ساهتمنگ آن پد کہ ترجمہ ہمو دریچہ ء ہرانا ملک اٹ ایلو بولی تا تہذیب آن درستی راستی تون او ار علم انا درگہ خاک ملنگرہ، تو دا بابت خیال آک بدل مسر، ولے براہوئی ادب نا پڑا آ دا خیال ہمو وڑ بدل متنے، ہرا وڑ کہ گرج کس۔ ایلو صنف آ تیابار براہوئی ادب ائی ترجمہ تون او ار علم ترجمہ غا ہم بیچ ء خیال داری اس تنگ تنے، و دا بابت بیچ ء باقی ء نوشت اس دو بفک۔ ہد دادے کہ علمی ادارہ غاتا سلپس ائی ہم دادے بیچ ء اہمیت اس تنگ تنے، و دادے جتا بیچیکٹ اسے نا وڑ درستی راستی کرفنگ تنے۔ سلپس کن نوشتہ کنگوک منہ کتاب اسیٹی ترجمہ نا بابت اسہ اسہ نوشتانک خنگرہ، وخت اس کہ بھاز آ تیٹی ہمو اسہ نوشتانک ہم ساڑی ف۔

ادارہ ”تلار“ او لیکو سال آن مٹ و بدل نا اہمیت ء مومن آ تخسا نوشتوک آ تا است بڑی ء کر ساہانے، و دا چر جوئی داسکان بر جا ء۔ دا بابت افضل مراد ء غفور جان سا سولی، شمس ندیم، انور نسیم، برکت زیب سالانی، ثاقب نسیم، حمید جمال بلوچ، اللہ بخش لہڑی، یوسف مینگل، جان جیلانی الفت، طیب ضیاء، غمخوار حیات، سیف وطن دوست، شاہد نیر و ایلو کہی نوشتوک آ تا مٹ کروک مواد آک ”تلار“ نا پینہ غا تیاشینک مسنو۔ دا فیان ثاقب نسیم نامٹ کروک ”تاریخ بلوچ“، کتابی دروشم بلکنے۔ ہندن عقیق آسکوہ نامٹ کروک کتاب ”گل خان نصیر“ شینکاری نامر حلہ ٹی ء۔

زوت آئیٹ پنی آشاعر و افسانہ نگار حمید عزیز آبادی نا کُنڈ آن اوغانستان نا مسکو ہی صدر و سوشلسٹ راہشون نور محمد ترہ کئی نا افسانہ خاک مٹ کننگار، و او فک اسٹ اسٹ آ ”تلاز“ نا پنے غایتا شینک مر سا ہنار۔ و داسہ دا فک کتابی دروشم ء ہلکنو۔

حمید عزیز آبادی ترجمہ نا پڑ آ بھاز کمال اٹ قلم ہر فینے۔ او نامٹ کروک آ افسانہ خاک مٹکاری نا گیشتری اصول آتیا پورو بریرہ۔ دن کہ دا افسانہ غاتے براہوئی ٹی خوانگ آن ہیچ گہس دا درک لگیک کہ دا فک اوغانی آن بدل کننگانو، دُن کہ ”کنناش“ پنی آ افسانہ نا داستر آن کس اس کئے کننگ کپک کہ دا نوشت نا تخلیق براہوئی ٹی متنے، و دا پین بولی سے نا نوشت اسے نامٹ ء:

”مارانا کزیہ غان مہالو او ہندا سوچ ائی کس کہ بھاز وخت آن پداسخو نا سال گرانہ گڑ اس جوان مسنے، یلنا انا ناخ انگان تیکن نت انا سیونج و بند و بست تون او ار، مسہ سال آن پد ”خدیت“ کننگ نا ہم چچ کس تے“۔

مٹ کاری ہندن ء عمل اسے ہرائی مٹکار مستین یعنی ماضی نا توار ء تینا دوراٹ او ار شاغک، و تینے نیام آن کشک۔ و لے عزیز آبادی تینے دا نوشت آتیاں کشپنگ آن پد ہم سر سہب متنے، و اونا جاگہ غاپین کس اس مرو سس ہم تو تینے کشنگ کتو کہ، انتنے کہ بلوچ ڈیہہ انا ہمسائے اوغان راج انا زند و بود ہم ننے آن زیات بدل اف۔ بلوچ اوغان تا ٹبر آتا بھلا تا پنک منہ وخت مُست اسکان جتا جتا سر، و لے او فک ہم داسہ اسٹ مسنو۔ دُن کہ اینو پگہ بلوچ راج اٹ مَلک و اوغان تیبی سر دار آک جاگہ کی مسنو، وخت اس کہ ہنداوی وڑاٹ سر دار بلوچ ٹبر آتا بھلا و مَلک اوغان تا ٹبر آتا بھلا تے پانگا کہ۔ عزیز آبادی ”خراس نا خدیت“ پنی آ افسانہ نا اسہ ستر اسے نامٹ ء دُن کرینے:

”مَلک صاحب نا پانگ تون اونا جان نا لیکہ کشکا، اوڑ تون داخہ زرا لُو کہ او مَلک

صاحب ناکر ز آتے تسکے، نیٹ ملک صاحب اودے سرکار نادوٹی ترسا اودے کیزوزندان نا
 گواچی کرے، اوکان پداوغریب آبزغناخا ہوت نابارواٹ کس اسے ہم بوڈاس کنتو۔“
 مٹکارنا اسے خاص ءسرسہی اس داہم گوندنگک کہ او خوشی ورنج انا بابت پیش کروک
 خیال آتے نوشت نا بجائی خیال اتون، ہم گر نچ تینا راجی رویہ اٹ مونی انگ کے۔ حمید اچم
 ءجوان چاہک۔ ”بزغنا مسر“، پنی آ افسانہ ناسہ کڑداسے اوتینا لوز آتے دُن پیش کیک:
 ”بختا و نابا وہ ہر اتم حویلی ٹی پھیا تو بختا و دریرہ ءاسہ کند آتخا، دُدینکسا تینا باوہ ء
 باٹر کرے تینا دوتے اونا خ لئی شاعا۔“

مٹ کنگک نا وخت آلوز آتینا زیات مچ آستر ءمون آتخا لوز گندنگ آن
 خوانوک ءجوان پہہ کنگک اٹ کمک رسینگک، واصل نوشتوک نا خیال انا پکت معنہ مونی
 گدریفنگ مریک۔ لوز بہ لوز معنہ کنگک آن بھاز آ جاگہ غاتیا مچ آستر انا مفہوم بدل
 مریک۔ گڑامٹکاری نا اصول آتینا اسے اصول اس دادے کہ لوز آتا جاگہ غا مچ آستر ءمٹ
 کنگکے، حمید نامتاما ماری تیان ہندا وڑا نار.حجان آتا دَرک لگک۔ ”خدمت تو ہندا دے“ پنی آ
 افسانہ ناسہ ستر اس:

”آہر ناٹاک نیمروچ۔۔۔ ہندا خدر باسنی، دُنکدے ڈغارائی باء سخت کے۔“
 داچ آستر پورو براہوئی بولی ناستر اسے، وار دو یا اوغانی ٹی ننے دا آکل ناستر
 رسینگک، گڑاپکت ءکہ حمید عزیز آبادی مچ آستر ءسرسہ پند متنگ آن پدادے براہوئی ستری
 آہنگ تسنے۔

حمید عزیز آبادی ارا افسانہ ٹی اوقفا اصل کڑدارنا پین تے بدل کرینے۔ دُن کہ
 ”توار آک چست مسر۔۔۔۔!“، نا اصل کڑدار ”خمت“ ءہرا اوغان پن اسے نمان کیک،
 اودے عزیز آبادی ”گوارام“ نا پین تسنے، ہندن ”اوہزگار مس“ پنی آ افسانہ ٹی ”ہزارخان“ نا

پن ۽ بدل کرسا ”لکھمیر خان“ نوشتہ کرینے۔ ولے بھاز آچا ہندار آک دابابت اعتراض ہرفینو کہ کڑدارنا پن اتون اوار اوار علاقہ، شاریا ہموگڑ اتا پنک ہرافتا تاریخی ۽ حیثیت اس ارے اوفتے ہمون آن ہمون اتنگے، اوفتے بدل کتکپ۔ بھارتی ماہر لسانیات ڈاکٹر نصیر احمد خان ”ترجمہ اور لسانیات“ پنی آتینا ریسرچ پیپرائی پانک کہ ”اگہ لوز اس یا پن اس، کڑدار اسے تون گنڈوک مرے تو اوڑے مٹکار ۽ بھاز خیال داری کر وئی مریک۔“ او مثال ترسا پانک (اونالوز آتینی):

”اگر کوئی جملہ ”سمرٹ اشوک“ نے پرستھان کا آدیش دیا ہے“ تو اس کا مناسب ترجمہ ”شہنشاہ اشوک نے کوچ کا حکم دیا ہے“ کے بجائے ”سمرٹ اشوک نے کوچ کا حکم دیا۔“ زیادہ مناسب ہوگا۔ یہاں اشوک کے ساتھ شہنشاہ کے بجائے سمرٹ کا لفظ زیادہ فصیح ہے۔“

ڈاکٹر نصیر پانک کہ داوڑ انا مٹ کنگ معنوی آخا لوزی مٹکاری پاننگ، ہرا مٹکاری نافن انا بے سہی تیان اسٹ اسے۔

البتہ حمید عزیز آبادی نامٹ آک لسانی تون اوار اوار راجی وڑاٹ ہم ہم آہنگ اریر۔ دُن کہ ای مہالوپاریٹ کہ بلوچ واوغان تاخلفی راجی زنداٹ بھاز بھلو فرق اس اف، ہندا سوب ۽ کہ بھاز جاگہ غا حمید نا لوزی ہائی ناسوب آن ہچ درک لکپک کہ دا افسانہ ٹی ننا راج انا و ننا نوشتوک اسے نا خیال آک نوشتہ ۽، یادافک پین راج اسے نابابت و پین راج اسے نا نوشتوک اسے نا خیال آک ۽، ہرا کہ تخین اٹ اریر ہم۔ حمید عزیز آبادی نامٹ آتا کل آن بھلا گچینی دادے کہ اونوشتوک ۽ تین تون گنڈوک تھک۔ دا بیرہ داسوب آن منگ کیک کہ مٹکار تینا کاریم ۽ است انا کام آکے، واگہ اوادب تون تعلقدار نوشت اسے نامٹ ۽ کنگ ۽، تو الی ۽ کہ اونا جندا تا تعلقدار ی ہم ادب تون مرے۔ حمید عزیز آبادی نا جندا تا

تعلقداری ادب تون ۛ۔ او بندادی وڑاٹ شاعر اسے۔ ولد اوڑتون براہوئی بولی نالوزی
مڈی ہم گنج ۛ، ہراڑان اونا چندانا نوشت آتون اواراوناٹ و بدل تیٹی ہم ننے براہوئی نا
ہسٹ لوز آک بھلوکچ اسیٹی رسینگرہ۔ و ہنداگڑا اوناٹ آتے ہسٹ براہوئی دروشم تنگ اٹ
مکار ۛ۔

عبدالرازق ابا بکی

شونکار ستلار

”خراس ناخدیت“

بارن آجوڑک، ترخسی آ نک دُوک، مون تے دز مَش اٹ اَسٹ، بج آتے
 خولم ناگوئی تخوک، اُرانا نیمہ غارا ہی روان کس۔ تیوی نہہ تُو انا حید خواری و مخلوق ناشغان و
 پیغور آتے سلنگ آن پداونہہ من غلہ نا دُوئی کریسُس، ہندا غلہ عاتیان سی و شش سیر خلق انا
 مُلّا عَزخات ہم تَس، یک سَد و پست سیر لوڑی نامسُر، شانزده سیر ٹیکس انا بابت ٹی ہم جمع
 کرے۔ پد پاچوڑا ٹی اتس کہ بچنگ ءا و ہم خواری کش آبر زغر ناقسمت۔۔۔؟ ہندا فتنے آن
 ارا ہزار اوغانی روپی نا ہمو و ام تے ہم دڑنے، ہرا کہ اوتینا باوہ ناکزیت آن پداونا خیر
 خیرات کن سودخورا سے آن ہندا شرط آوام کریسُس کہ وام تاوٹپ اٹی اودوسد و چل سیر
 غلہ سودانا وٹاٹ واپس یک۔ اُر اٹی اونا زایفہ وچنا تون اواراونا پیرانگا لمہ جی جا ہم بھاز
 تلوسی اٹ اوٹکن خن کسر آہنگ نُسُر، او فک سہب انا ع اُر اغان پشن کسر آتو لوک، ہندا اڑکا
 ٹی کہ ہندا کسر آن ابا بریک، او فتنے کن خولم اتیک۔ اونا زایفہ اونا پیرانگا لمہ خوش گل بال
 کسر کہ ایتھو ناسال گیشتر و سم مرو، مننگ یک کہ ایتھو ناسال نن سیر اٹو پڈ اس خون، ہندا

اُمیت واڑ کا ٹی کُسر کہ چناک خوشی آن اسہ ایلو آن مو پد ددینکسہ کُوک پاڑو کریر، ابا بس۔۔۔ ابا بس۔۔۔ اونا بچ آخولم ناگونی ہم تھوک۔ خواری کش آبزغر خولم ناگونی عحویلی ٹی دیوال آجو کہ تس۔

لُمہ وز ایفہ خوشی آن ہبکہ مرسا اودے جوڑ بڑکننگ کُسر کہ ناہمگان اسہ بندخ اس ترازو دُوٹی، کیل کوچ اکن گڑ اس خل تون اوار حویلی ٹی پھینگ تون، تینا مون عتر شاغا، ترند آہگل تون بزغر آخن تے خینن کر سا پارے، نی کنے ہندا پاریس کہ خولم نالاب آای ناکل عوام تے اسہ ہند تروٹ، ولے نی تو خولم ناگونی عسدا تینا اراغا سر کریس، خان صاحب بھاز غصہ ٹی عکہ اونے آکلہورا ہی کرینے کہ نی چار پنچ تو عتینا اراو خا ہوت نا ٹیکس عہم جمع کتہ کُس، نالغز آ مون آن ہندن لگھگ کہ نے تون پائی اس ہم گوند پک، اگہ نے تون ارے تو ہندا خولم نا گونی ع، زو اس کنکن غلہ تول کہ، پیرا نگلمہ اودے دروٹی ترسا منت ولیلوا کرے ”اگہ نی دا غلہ ناپک عتینا پلو آشا سہ تون انت کُنین۔۔۔؟“

”میش“ ورندی ترسا پارے، وتیٹ تینا دُو تے لانچسہ بزغر نامون آتول کننگ ع شروع کرے، بیج کامی آن پد تینا مون ع پین تر شاغہ پارے، منہ من پین ہم قرض دار اُس۔ ہرافتے نے زوت آن زوادا کروئی ع، خواری کش آبزغر ہورک انگا گونی ع چنڈسہ اسہ کند آتھا، چناک اوغنگ ائی تمار، نن بینگن کُسن گڑ اس غلہ غا تیان نن کن دانکو سے نا کچ اُلوس۔۔۔؟ چُنا تابلہ پُشن آن اسپُست نادیسی اس ایس، ہرافتیا بے پوک ترسا چناتا مون آتھا، منہ ساہت اسے کن چناتا ہوش اسپُست آتھون چپ مس، ولے ہرافتم اسکان۔۔۔؟ چناک ولدا واؤ زک ع شروع کریر۔ بے وس آبزغر کننگ ہم انت کریکہ۔۔۔؟ تیوی آخلق ائی دُن ء کس اس ہم اُلو کہ اودے قرض اس تر وُسس، انتے کہ خلق انا باتیک ہم نیز گاری نائل اٹ اختہ جان کُسر، اگہ اُمیت نا جاگہ اس کس تو اوڑے

ہم مہالو آن کڑ زدارنس، اودے تخین اس کہ اگر کس اتون خولم یانت انا پگ اس مرو تو واہم
 اودے تنگ رکن تیار مفرو۔ پھی ءسوج وگرتی سے آن پداودا فیصلہ غاسر مس کہ تینا کشت و
 کشار کروک آخراس ءترو۔ داخراس اونا نہ بیرہ نت دُو، بلکہ اونا گڈ یکو کتیا ہم نس، انتے کہ او
 ہندا خراس نامدت وکمک اٹ مخلوق نا ڈغار تے لنگار کر یکہ، خراس آن بیدس اونا گزران
 متنگ کتو کہ۔ اوتینا چنکا کودک آتا زندا نا خاطر آن تینا زانیفہ ولسہ نامرضی وانشاء ماوم کنگ
 آن پد، نیٹ خراس ءچکا تکبیر تس، اونا سوتے باز فہ خدیت جوڑ کرے، تاکہ چٹا تاد ایلن
 بخ ورو ہونا موسم اٹ گزران مرے۔

اوخراس ءتکبیر تنگ آن گڈ اودے ونڈ کرے، ہرو نڈ آتے بے وہنگ پوک تس ٹنگ، تاکہ او
 بارر خدیت جوڑ مریر، آخر ہیج کامی اٹ سوچ گرتی آن آجو، نت شپاد، تینا ازنگوک آچ
 آتون محنت و مزوری کن باسن ءعلاقہ سے ناکنڈ آمون کرے کہ داخ ورو ہواٹ خاہوت
 رکن داخ دیت اسہ بھلو سیبواسے۔

اوشش ٹو اسکان باسن آعلاقہ غاتے ٹی لپو ولسچ نامزوری ءکر یکہ، اودے اونا ڈیہاڑی شش
 اوغانی روپی رینگا کہ، ہرافتے آن مسہ اوغانی اونا بارن آرخ ناخوچ نس، ایلومسہ اوغانی ء
 تینا دستارنا پلو آگر نچ کر یکہ۔ اینوا وانشش ٹو ناکتیا اونا ڈو آچار سد وشت و ہشت روپی نا
 دُرو شم اٹ اوڑتون خوندی نسر، ہرافتیاں مسہ سد اوغانی ناتیلکن وتینا چناتے کن سچ وپازوار
 بلک، ایلو پیسہ غاتے جیب اٹی شاعا، خوشی و امیت تون ارا نامیہ غاسر بلک۔

تدیگوک آشش ٹو اٹی اودے خلق انا بارواٹ سچ ءنبر چاراس الو، اراء سر متنگ تون ہرا تم آ
 دروازہ غان پہیا تو اودے خنگ تون اونا زانیفہ و اونا مسرد اوغنگ و زمبیر ءشروع کریر،
 اودے خبر تما کہ اونا پیرانگالمہ و اونا مسہ چناتلنا انا اول سرٹ نا جوڑی ناسوب آن داکوڑی آن
 موکل کرینو، او حیران و ہبکہ ارا نا نپا د آٹوس، سوچ وگرتی ٹی کس کہ ملک صاحب ناکلہو بس۔

درد آمنت تون ملک نا خدمت ائی حاضر مس، ملک صاحب اودے ختنگ تون اوڑاخن تے
 خیسُن کر سا پارے، نالمہ وناچٹا تا کفن دفن ناکل ۽ بند و بست ۽ ای کریٹ، ہر افتا خڑو چہ چار
 سَد و سِے روپئی مسنو، داکان بیدس یک سَد و پست و دورو پئی ناخا ہوتی ٹیکس ۽ ہم
 تسنٹ، دا کل ۽ پیسہ غاتے نے ضرور ادا کروئی ۽، خراف کہ داخہ وخت نائے نی ہر افٹے اٹ
 عیش و عشرت کریٹس، ولے ای داڑے ناگل ۽ خڑو چہ ۽ برداشت کریٹ، کنا کل کڑز آک
 پنج سَد و پنجاوش روپئی مریرہ، ہر افٹے نے داسہ دم جٹ اتون تروئی ارے۔

ملک صاحب نا پانگ تون اونا جان نالیکہ کشکا، اوڑتو ن داخہ زراٹو کہ او ملک صاحب نا کڑز
 آتے تسنگہ، نیٹ ملک صاحب اودے سرکار نادوئی ترسا اودے کیزوزندان نا گواچی کرے،
 اوکان پداو غریب آبز غرناخا ہوت نا بارواٹ کس اسے ہم بوڈاس کنتو۔

بزغرنامسوط

بختاوردیرہ خلسہ خوشی وشادکامی ناشعرتے پارسہ کریکہ:-

پگہ عنید مروء

رنگ ساز کنا چُچ آتے رنگ کروء

ای لاڈی ولاڈ اُٹ

چُچ آتے کنا مون انگا رنگ نی ایے

جائی۔۔ پگہ عنید ء، خلق انا ہر چکا بھلا بھاز بے تاملی، تلوسی اُٹ عنید انا انتظار ائی کس۔

چناک تینا دُوتیاہ نام تنگ اُٹ مشغول۔۔ ہر چنا ہندا کوشست ئی کس کہ کنا دُوتیا تلف آک گل

آن زیات خیسُن جغری مریر، تاکہ پگہ عنید انادے کنا دُوک کل انا دُوتیان زیبا خنتگر۔

بختاورنا باوہ ہر اتم حویلی ئی پہیا تو بختاوردیرہ ء اسہ کنڈ آتخا، دُوتیا کسہ تینا باوہ ء باکڑ کرے تینا

دُوتے اونالُح ائی شانا۔

باوہ جان ای داسہ خان نامسرد عخنٹا اونازلف آتے ٹی چاندی ء پیسہ نالڑیک خُلوک نسر۔
 باوہ جان، خان نامسرد بھاز نازو والائی اٹ کئے پاریکہ کنا باوہ کن رکن اسہ ہاراسے تون اواد
 کن رکن اسہ پھٹلی اس ہم بلکنے، باوہ جان خان نامسرد عئید انادے تینا ہارو پھٹلی ء بینو ء توامر
 جوان خٹنگو۔۔۔؟ باوہ جان اینو ہم نی کن رکن ہچ اس ہلتنس، نی ساندہ پاسہ کہ ای نے رکن
 ہاراس اتیوہ ولے اینو اسکان نالتوک آہار ء ای خٹنٹ، باوہ جان کئے جوان یات ء کہ نی
 ہمے دے کئے پارلیس نی اینو کچھ غا اسپست آتیا گزران کر پگہ ای نے خولم نارغ کٹفوہ،
 ولے اینو ہم ناخیری ہو رک ء، باوہ جان کئے ہنڈن لگک کہ اینو ہم نے ہچ اس دوہنئے۔
 پا۔۔ باوہ جان آلہ چھپ اُس۔۔؟

خان توتینا چٹا تا بھاز جوان چھیٹ و پام ء کنگ ء اوتینا مسرد نازلف آتے رکن چاندی نالڑی
 اسکان ہم ایسنے، اسہ نی اُس کہ کن رکن ہچ اس ہم اتپیسہ بختاور بھاز ارمان اٹ پارے،
 اے باوہ جان۔۔ انت ای نامسرد اٹ۔۔؟ بختاور نادارمانی آگپ آتیاں باوہ ناخنک
 غلغلو مسرکہ داتیوی آدے جدل خٹنگ آن پد ہم ای اوڑ رکن ہتام نازرس ہم اتنگ کتوٹ
 ایلو کند آن دامعصوم نارمانی آسوج آک۔۔؟ بزغر بنچی ڈکھیا مرسا (ڈن کہ اونا گٹ
 ائی باخوس ہلے) پارے، کنا ہننن آ مسرد خان ء تو خدا تسنے، اوڑ تون زرودولت نافرمانی
 گیشتر ء ہندا سوب ء کہ اوتینا مسرد رکن وڑوڑانا گڑا تے اٹیک، ای ہراکان اُتیو۔۔؟

بختاور۔۔ اودے خدا تسنے، نے انتے تفک۔۔؟ بہ کان خدا ء پان کہ نئے ہم ایسے۔ باوہ و
 مسرد ہندا ہیبت وگپ آتے ٹی نسر کہ صاحب نا، نائب خراف کہ ہراکان ہٹپارہ کرے،
 اودے خٹنگ تون بزغرا اپاخ آک پڑینگار، اوتینا جاگہ غاچک بایس، و خ۔۔ (کاش)
 غریب ودی مفروسس، دکنکہ ملخموٹ اونا ساہ ناکوز کنگ رکن سلوک ء، صاحب نانائب
 اودے نت انالتر سر پندمرسا پارے، نی ہم تینے مسلمان اس پاسہ۔۔؟ ناویدن انت ء کہ نی

پین ناحق ۽ کیرغ خلکوئس توئسنس۔۔؟ ہر اتم نما مڑدہ بے کفن مرفوکئس تونی صاحب نا
نت دوا آتمسہ پارلس کنے گڑانہ گڑاس کڑدار کر، داسہ ناحلیت مچہ بھاز آب ائی حنگنگ تو
نی تینے ڈھلنگ ائی اُس، اگہ نامسڑ نالحاظ خاطر متو کہ تو ای نے تون جوان ٹھاہ، بزغرتینا لُغز آ
بُت اتون ورندی ترسا پارے، ای کس انا خون ۽ تو کئٹ کہ نی داخس کنے آ ترند متنگ
اُس، نی ارادے کنے اے، عنید خیر خوشی اٹ گدرینگے، ایلو دامعصوم نالمہ ناکزیت ہم متکن
متنے اودا ساکان تینا لمہ ناکزیریا نغم تا پلو بڑا ئی ۽، عنید آن پدا ونا عمک ہم مچہ سبک مریرہ، اوکان
پدکنے ہرانگ کہ دیس ای نے تون ٹد مروٹ، انت محنت و خواری اس کنے آن کرفوس ای
ہڑتوم آخن تے اٹ کاریم کنگ کن تیار اٹ، کناد اغم تا باریم کنا کو پے غاتیان ڈرنگے، تاکہ دا
نرور آجون چھ سبک مرے۔ صاحب نانائب تینا خن تے پین خیسُن کرسہ ترند آہگل تون
پارے شالہ اللہ نے توپ اسے نابائی کے، نی بھاز بھلو گنہگار اسے اُس، نی استخو ناسال نا
لاب لائی ناباروٹ ننے پچ ۽ خبر چاراس تنس، ننے بنا پاننگ آن گل ۽ غلہ غاتے وامدار
آتے ئی بشچ چانٹ کریئس، ولے صاحب نے تون پچ ۽ وخت اس خوڑت ہرتنے اوکھی وار
نے تون مدت وکمک کرسایسنے، نے سخت ناوخت آ کڑز ہم تسنے۔ ولے نی اودے اسل گیرام
کریئس، واہ اڑے واہ بے انصاف، لڑ وپا۔۔۔۔۔ پین ہیبت ناگرج اف، بے کان کشتون
صاحب نا خدمت ائی حاضر مر، صاحب بھاز خدا ترس ۽ انسان اسے اودے تون اسل
خوڑت ہر پک کنے اُمیت ۽ کہ اونا، حق ائی گچین ۽ فیصلہ اس کرو، ناکو پے غاتا ہر باریم تحوک ۽
اودہم سبک مریک، بے کان کہ ہرے تہما۔

بزغرتینا جان خلاسی نابھاز مقاماری کرے ولے اونا ہر کوششت بے سہب مس، نیٹ بے وس
مس بختا ورسایال اسے نارائی باہوٹ کنگ آن پدنا نب تون ٹد مس، نائب ناحویلی ۽ سر
مسر، نائب اودے حویلی ئی انتظار کنگ کن جاگہ اس تولف، چندتے صاحب ناتولوک جاہ

اُرائی پہنچا، نائب صاحب ءِ گل حال حقیقت ءِ بے، صاحب تینا نائب آن سوچ کر ساہگل کرے کہ نی اونا اُرائانا جوان جاچ ءِ بلکس۔۔؟ دا بندغ آک تینا کڑزدار آتا چچ ءِ وخت اس پام ءِ کپسہ تینا غلہ غاتے ڈ غار نائل تیٹی ڈھکڑہ، اگہ گڑ اس لیپ وکبل ہم مرے تو اوفتے ہم جاگہ اس اودیم کیرہ، ولے اوڑے منہ متکن ءِ لیپ، مسس انا تال اس، اسہ کلڑ اسے آن بیدس گڑ اس بد وبلوٹڈ ہر افتے اونکان بسترہ نا جاہ آ استعمال کیک۔ نائب صاحب ءِ ورنندی ترسا پارے، نائب تینا ہیبت آتے مون مُستی بر جا تخسہ پارے بزغرتون اسہ پین جوان ءِ گڑ اس ہم ارے، اگرای نے پاوتو تخین اٹ نی بھاز خوش مروں، او گڑ او انا مسر ءِ اگہ کہ او داسکان چچہ چنک ءِ ولے بھاز زیبا ءِ، مسر نالمہ ناکزیہ ءِ مُسہ تُو متنگ ءِ، اگہ خواجہ یات مرو ءِ کہ او ناکفن دفن جہہ و جاگہ کن بزغرنے آن وام کر یس، نائب نادا گل ہیبت آتے بتنگ آن گڈ ہگل کرے پارے، ہن زو اس خلق انا مولوی صاحب ءِ پا برے، بزغر ءِ ہم کنا کنڈ آرا ہی کر۔

صاحب مولوی ءِ بیا بخیر کنگن آن گڈ پارے، نے تو سماء کہ کنا چار میکوز ایفہ دا زو وٹیٹ کزیت کرینے، اسہ دا بزغر ءِ کہ او انا مسر اس ارے، بزغر ءِ کنا وام تے ہم تر وئی ءِ، اگہ دا نیک انگا کاریم اٹ کنا مدت و کمک ءِ کیس تو بھاز جوان مرو ءِ، ہندا ہیبت گپ ٹی سر کہ بزغر ہم نائب نا پد پداٹ اُرائنا تہٹی بس۔

صاحب تینا ملوک آمون اتون بزغر ءِ پارے، دا امر ءِ مسلمانی اسے کہ نی کنا داسکان حق ءِ متنگ افس، مگہ کنا پیسہ غاک مفت انا ء۔۔؟۔ مولوی صاحب، بزغر نا ہوش پام ءِ تینا تینا کنڈ آ کر سا پارے ”کتاب آتے ٹی نوشتہ ءِ کہ مومن مسلمان ناحق ءِ جوان ءِ وڑ اسے اٹ متنگ بھاز بھلو ثواب اسے نا کاریم ءِ، دانیک انگا کاریم قیامت نادے آہم انسان کن اسہ گچین ءِ توشہ سے ناسوب مریک۔

اے بزغریہ۔۔! فی ملک صاحب نا ”حق“ ء آخس کہ مرے زوت آن زوداوا کر، فی دُنیا نا
 ڈکھ ویل آتیاں ہم آجو مریہ، آخرت ائی ہم نے ہنیں ء بھرم اس دُوبریک، بزغرتینا لُح ء تینا
 ہڑتوم آکو پھنا تانیام اٹ کثر بیفسہ پارے کہ ای خدا نا سوغند ء ہرفوہ، اسخو نا سال کئے آکس
 اس لنگار کرفنگ کن بتئے، انتئے کہ مہالو آن ملک صاحب نا، نائب تینا وام تاوٹپ اٹ کنا
 خراس ء ہڑسانے خدا چاہک کہ کفتون شام انا کنتگ کن ہم اف۔

ناداہیلہ وبہانہ ونادادروغ بُر آہیت آک کئے آچھ غاثر اس کپسہ، ای تینا پیسہ غاتے نے آن
 ہر حال ائی خواہندار اٹ، کن تون اسٹل داسہ و ہنداڑے فیصلہ کر، صاحب بش مرسا
 پارے۔ دارداٹ مولوی صاحب و نائب نے تون ہیٹ گپ کیرہ، ای پین چچ پترہ بس کنا
 کٹڑ آتے نے ہر حال اٹ تروئی ء، اسٹل داسہ، ہنداڑے۔۔ نائب بزغریہ، سٹل ترسا
 پارے کہ فی صاحب نانت دُو آتموُس، اودے منّت و لیلیا و کروُس، اودے منّت و
 زاری کروُس، اودے خدا نادروئی تروُس۔۔۔ کن تون چچ ء مال مدّی اس اف، کنا
 ساہ، کنا مسر ناسدخہ اٹ۔ ”کن تون چچ اف“ نا دا پانگ آن مگہ نا کٹڑ آک خلاص
 مریرہ۔۔۔؟ مولوی صاحب بتئے مونی کر سا پارے، صاحب نامٹ اف، صاحب نہ بیرہ
 اسہ رحم دل ء بندغ اسے بلکہ تب اٹ اسہ شہ یار ء بندغ اس ہم ارے، اونا نیکی کس اتون گار
 مفک، اوکس انا کٹڑ ء تینا بچ آ الپیک، اوالدنا کسراٹی، ہم خوش انگا اُست ائی زخات ہر سال
 ایٹک، ای نے اسہ گچین ء سلاہ اس ایٹوہ کہ فی صاحب ء تینا فرزند شریکی ٹی ہرف، فی تینا مسر
 ء اودے ایت، اگہ فی کنا ہیٹ آ عمل کیس تو نامسر نازند عزت و پڑدہ ٹی تدینگک، اوسیراٹو
 پڈ اس ہم خنک ہنداوڑاٹ فی غم تاباریم آن ہم سبک مریرہ۔

نائب بزغریہ دھڑکو ترسا پارے نن ہڑتوم آک دا کوشست ائی اُن کہ صاحب ء وڑانا وڑاسے
 اٹ امتا کرفن، ولے فی۔۔۔

ہندا ہیبت آک برجا سکر کہ صاحب نامنشی کمرہ ٹی پیہنگ تون بزغرنا دوتی توی ء حساب کتاب اس تس، ہرا کہ مسہ نیم ہزار روپی بزغرنازی آکر ز سکر، بیوس آ بزغر نیم گلو تہ غامون اتون پارے، نے آ خدا نامیڑہ ء۔۔۔ ای تینا گنگ دام ء مسہ اپوک نامیام اٹ تینگ خواپرہ، داشت سال نامیہر انگا ء امر تینا مسر ء ایتو؟ ای دا کاریم ء کنگ کن تیار اٹ۔۔۔ آخا۔۔۔ آخا، ای تینا مسر ء خاخرنا چارائی وک تینگ کپرہ، ای تینا چوری آ مسر ء کورا نگا دون ائی امر بٹو۔۔۔؟ ایلو ہیبت دادے کہ ای پیرہ دوا زردہ و نیم سد اوغانی روپی کڑز ہلکوسٹ۔ ولے دامسہ نیم ہزار روپی امر مسر۔۔۔؟

منشی ہگل کرسا پارے، الہ۔۔۔ دا چاڑنژدہ تونا نفع غاک ہرانگ ہنار۔۔۔؟ اے اللہ نابندہ۔۔۔! نی تینا نفع و تاوان ء ہم پہہ مفسیہ۔۔۔؟ نن نے سد غا کسر آ شاعنگ ناکوشت ائی ان، مگر نی داسکان کسر آن چپ اُس۔

مسر نابر ام تینگ ناما شام ء نوشہ کرف، نکاح نامہ ناکا خدا نوشہ اس ”ای ہٹ سجا، پام و ہوش و شرعی وڑ ڈول اٹ قول کیوہ“ دم جٹ اتون بزغر ء امتا کرفنگا، کا خدا ہر (شت) نام نشان خلنگا۔ مولوی صاحب تینا الار (چوہارا) ناٹخ ء رومال اسے آتھے الا سر ہلک۔

صاحب تینا نائب ء حکم تر سا پارے دھول داممہ تو مسر ناجن ء اچیس، اتنے کہ او بزغر اسے ناما مسر ء، داوڑ کنگ آن ایلو بزغر تے ٹی بیوسی ناگڑ تیک تالان مریرہ۔ نی دُن کر عنید انا دے اسہ پیر بٹلہ سے تون اور مسر ء تین تون ٹد کو، ہاں۔۔۔! خلق انا خان ء ہم بنگرے۔

سہب اتون ہراسٹ عنید انا خوشی آن گل بال نس، ولے بیوس آ بختا ورتینا خداغان سہی ء، اودے پین بیچ خبر الو، اودے اراغان کشار، اودے دلا سے تر سا پاریر کہ نی اوغپہ، نن نے خولم نارغ کفہ نہانت تیکن رتر ہم بلینہ، منہ وخت آن گڈ داہنگ ائی بس کہ بیوس آ بزغر دا کوڑی ناغم تیان تینے تینٹ پاہوتس ودا کوڑی ناڈکھ آ تیان مدامی رکن آ جو مس، اونا شو م بخت آ مسر

بختاور بیرہ ہندا سوب آن زندانا دے تے تدیفیکہ، کہ دا ظالم تیان تینا باوہ نامیر عہلیو وتینا
سینہ ٹی لگھوک آخا خر عپدین کیو۔

خدمت تو دادے.....

آہڑ ناٹاک نیمروچ۔۔۔ ہنداخہ در باسٹی، دُنکھ دے ڈغارائی باءِ سخت کے۔ بس انت پاو کہ۔۔۔؟ مغز ڈول ائی گو تو کنگلہ، ہراسٹ ۽ کٹھی و سجاتے ٹی ہم وارہ کٹو کہ۔ اونٹینے پت آتا تکلیف آن پچنگ کن تینا شپا دانت تا منہ متکن ۽ ریڑو بے تقیس۔ اور تون اسہ زند ۽ لٹھی اس مند۔۔۔ ہر ادے اسہ استنا کار اس اور کن پوسکن جوڑ کر یس، خولم نالاب ۽ کر سا کر یکہ۔ اونا تیوی جون آتچ پنی ۽ گڑ الو، خاخر دسوک آ باسٹی آن اونا ڈوک، سینہ و کو پہ غاک سفامون اڑ سینگا سُر، دُنکھ مینی ناسل۔۔۔ ہندا حالیت اٹ خیدا ٹی چوشوک تین تون تینٹ شیر خلسہ خولم نالاب اٹ مشغول کس، داور ناغا بز غرنہ بیرہ ایجو بھاز مفلس ۽ ہنگر ۽، بلکہ اودا سال بھاز ڈکھیا ہم ارے، انتنے کہ اونا بھلا ایلیم ایجو ناسال مبارکی کشنگ ناسوب آن مرگ انا گواچی مس، داسہ اونٹیا، تینا گل ۽ کاریم تے کر یکہ، اونا ایلیم کشت و کشار کتو کہ، بلکہ اوسال تا سال عدالت و جرگہ غاتا مقدمہ ۽ پیشی تے ٹی اختہ کس۔ داسہ زند انا تیوی باریم اونا کاٹم آ تخوک کس، ہندا سوب آن مخلوق تینا لاب ولائی ۽ مہالو کر یسر، ولے اودا ساکان لاب ائی اختہ

نُس، اگہ کہ اونا ڈغار و دیرانا کچ وکیل کم نُس، واہم او بھاز اُسٹ جمی اٹ کاریم کر یکہ، اونا دا اُسٹ جمی ناوجہ خان اونا ڈغار نا کمر مدام سرسوز نُس۔

اوتینا ڈغار عسال درست مُسہ وار لنگار کر یکہ، ڈغار ناخازگ و بے عسفا کر یکہ، کسہ گوٹڈ کہ او بھاز اُسٹ جمی اٹ حید خلسہ تینا ڈغار نار کھ و پام اٹ لگھوک نُس، ہندا خاطر آن اونا فصل ایلو مخلوق ناصل آن کاڈ اُس۔

خلق ائی مُسہ چار ہر گار بندغ ہم ہیکلینی نسر، ہرا کہ تینا ملازمت نا وخت آتینی رشوت و وڈی و پین پین و ڈاٹ پیسہ مُج کریئر، خلق انا ایب کیب ناگراس ڈغار ہندا ہر گار آتے تون گہو تھوک نسر، ہندا سوب آن خلق انا توی ڈغار تافصل انا گل آن بھلا بشخ اوفا اُرا ائی سر مسکہ، واوفاک عیش و عشرت کریرہ، اننتے کہ اللہ او فتنے گنج تسوسس۔۔۔ کس و اجمال الو کہ او فتنون تینا کھی و درنجے، خلق انا بندغ آک ہر گار تا خدمت اٹ سیر بیٹکن زندع تدیفیرہ، داسود خور آازگاک وخت اس کہ دا خواری کش آبرغرنا سرسوز ڈغار عنارہ تو او فتاباء دیرالا کہ، بزغرنا ڈغار او فتنے کبھی نفسیاتی نا جوڑی تا گواچی کریسس۔ خاص و ڈاٹ خلق انا ملک مدام اودے رضا پے رضامر جاگہ اس کاریم اسے اٹ مون تسگہ، اوتینا دم در آنت تھون اُرا غا سر مس تو، ملک نامنہ بندغ بشر، اودے دا خوش انگا خبر و تشر کہ نے ملک صاحب خواہنگ ائی، اودم در آجان اتون بش مس دلاغان دیرانا گلم اس لنگ، ملک نا بندغ آتون سر بلک۔ ملک صاحب اوڑامون و ہڑسسہ ہٹل کرے، پارے:

خوہجہ۔۔۔! نی دُنیا نالچ و جو فہ ناگرگیس اٹ بندی مسونس، سہب اتون وختی تینا ڈغار آ کاسہ شام اتون بریسہ کبھی وخت نائے نے تون ملاقات متنے، دروای سرکاری مال گودام آ ہناسٹ، تو گودام والا ک داپاریرہ کہ نازی آگدرینگلوک آچار سال ائی چار نیم من غلہ نا پیٹ و، نی سہب اتون دے ٹک آن مُست داغلہ غاتے سرکاری گودام آسر کر، نہ تو۔۔۔

ملک ناپائنگ تون او بے وس ولا چار سہب اتون وختی غلہ غاتون او اور سہرہلک، ایلو دے شام
 اناسرکاری مال گودام عسر مس، غلہ غاتا تنگ نارسید ع دُوئی کنگ اٹ او دے ارادے پین
 لگا، ہندن او چار دے آن پد تینا اراء پدی سر مس۔

ہر اتم او تینا ڈغار آہنا تولنگار و آوار آ ڈغار تینا اصل در وشم اٹ الو، مینٹ و سہد ارک او نا جوڑ
 کروک آلٹ و کڑودہ غاتے بھلو نساخان اس رسیفیئر، او اسہ وار پدا اللہ ناچن ع ہلسہ ڈغار ع
 کین و مالہ کنگ نابنا ع کرے، مسہ دے آن پد ارا غا بس تو او نا زایفہ دیگ ع پادیک آ
 تناس، خاخر نا جملائی کس، دیگ اناز باد و خوشبودا شاہدی تنگہ کہ اینو کلو نابیدر تیار متنگ
 ع، او نا اُسٹ گل بال مس۔ او تینا زایفہ نا کیب آہنا پارے، ہڑدے نابارن آ ارغ آ تیان
 اُسٹ ترخ مس، کہ اینو کلو کفنگ اُس۔۔۔؟ ہندا ہیبت اتون زایفہ نا حسنگ و
 او غنگ نا تو ار ع پنگ، ہبگہ مر سا سوچ کرے ”خیر تو ارے انت اسے کن او غنگ اُس“

انت کن او غیر۔۔۔؟ ناچن سرکاری خدمت کن پیشتمانے۔ ای دا کلو ع ہموڑ کن تیار
 کنگ اٹ ہر اد حکم ع ایسنے، جاگہ سے آن زرت اسے نابند و بست ع کر، انتے کہ او نا ہلی
 پینکن ع، واردم آ پائنگ اٹی ع کنا ہلی کن زرت نابند و بست ع کبو۔ دا ہیبت آتے بتنگ تون او نا
 مچ آ جون یلہ مس، اوٹھی ع دُو آن یلہ کر سا ارنے،

او ہراڑے کے۔۔۔؟

او بوزا چھت آملک صاحب تون تولوک ع۔

او بوزا ہنا تو خبر تما کہ او ناچن سرکاری بیگار کن پیشتمانے، خلق انا ملک او دے دلا سہ تر سا
 پارے:

دا تو ساڑی حکومت و دین نا خدمت ع، وطن ناشون شر حالی ٹی بشخ ہلنگ نن گل انا فرض ع، نی
 ارا نا کنڈ آن اسل بے غم مہ، ای گل ع سنبھا لوہ، اللہ دانا ابو ز ع نے ضرور ایٹک، نی اسٹ

اسے منہ روپی ایت تینا جاگہ غاٹ، پلن انا اول سرا سکان تو واپس بریسہ، ہاں۔۔! اگر تینا
ڈغارے گہو تھنگ خواسہ، تو کثون گہو تھتے، انت اس کہ ایوز خواس ای متنگ کن تیار اٹ۔
بے وس آبز غر فریاد اس خلک پارے ”کنا تو خولمک لاب آتیارے؟“۔
ملک وخت عزیان کتو، تا کہ پین کس اس فاندہ ہر فپ، زو اس حق ملکیت نا کاغذ اتون اوار
مُسہ ہزار روپی ہم ایس بس، مولوی صاحب عگواہ جوڑ کر سا اسٹام پیپرے ہم نوشتہ کرنے۔
سُہب اتون وختی اودے خدمت کن ہر فیہ دریر۔
اون تیار آفصل انا بارواٹ کس عجراف، نئے اونا بارواٹ کس اسے اینوا سکان سہاتما۔

پوسکن آسال اناٹغ

گواچنی۔۔! پوسکن آسال مخلوق ناہوش وگمان اٹ تینون امیت آتے تدکرسا بریک، و است آتیی کیہی اڑکاتے ہم بش کیک، ای پوسکن آسال ناامیت ءمون آتخسا پوسکن ءتغ اس خنٹ، کہ پوسکن آسال نا اخباراٹ گڑاس ہندن ءنبرخوانگ کن ملو کہ مخلوق نا فکر آن گیشتر فاندہ ہر فنگ، و اوفتے قومی شون شرحالی کن کاریم اٹی اتنگ نا اسہ کانود اس امٹا کنگانے، کانود نارداٹ فکر خواجہ غاتا ہیبت گپ آتچ ء پابندی اس اف، دا کانود آن نہ بیرہ مخلوق ء آسرائی دو برو، بلکہ ہراسٹ ءدا آجوتی ہم ارے کہ او کتاب ء اخبار آتا چھاپ کنگ کن پیشن نا ملک آتیاں تینکن مشین ہم خواہفنگ کنگ کیک، ولے چھاپہ خانہ غاتا سرکار نا بیمہ غان پچ ءٹیکس اس اف، ہراسٹ ءداحق ارے کہ او ہڑدے ٹی وتوتی اخبار آتیاں بیدرس رسالہ غاتے ہم شینگ کرفنگ کنگ کیک۔

ہڑدے ٹی اخبار نا ایلوپنہ غا ”بھاز کم کریر“ نا سر حال تون ہر انوشت کہ خوانگ کن دولس، اودا وڑائی کس:

خوانوک آتے داسامرو ”منہ وخت مست اسہ بھاز بھلو تیل انا کمپنی سے نابنداوتخننگا سس، ہرانا بنائی خروج نا حساب کتاب شست کروٹخلنگا سس، دا پڑو و کنگ اٹی ء کہ دا کمپنی ہمو کمپنی تا کٹیا نا اوری اٹ جوڑ مسنے کہ او گدرینگوک آدوانزده سال اٹی پت و بھروسہ نازی آگیشتر واپاری کرسا کٹیا کرینے، بھاز خوشی و گل بالی ٹی وطن ناباتی تے دا خبر ء، ہم تروئی ء کہ دا کمپنی داسہ تینانت تیا تینٹ جب سلوک ء، داسہ تیل ہندا خہ درودی مسنے کہ تیوی اوغانستان ناتیل نا گرج آک پورومریہ۔ تیل اوغانستان اٹی گیشتر و دی مننگ ناسوب آن تیل انا نرخ ملک اٹی بھاز شیف ڈو، کمپنی دا پڑو ء ہم کیک کہ داکان مست پٹرول ناسہ گیلن سینزده اوغانی نسکہ داسہ اسہ گیلن بیرہ دونیم اوغانی ء۔

اسہ پین ہڑدے ئی اخبار اس ہرانا پن ”پوسکن آ اوغانستان“، نس، اونا پانگ دانس کہ پوسکن آ مالی سال ناجبٹ اٹی اوغانستان ناتیوی کٹیا چار ہرا زملین اوغانی ء، ہرانا کل آن بھلا شیخ خوانگ آ خروج کنگانے، پوسکن آ بندوبست آتا رداٹ گدرینگوک آ چار سال اٹی اوغانستان اٹ چارسدا اسکول آتا ہم بنداوتخننگانے، دا اسکول آ تیبی دونیم لکھ ماروسنک خوانگ ء۔

روڈ آتیا دا خزیات موٹل انت اکن کوتی کنسہ خننگرہ۔ دا بڑزانگا ماڑی تامون آ بندغ آتا چٹی نانت سوب ء؟ انت اکن دا نگ اینگ دی بنگنگ ء۔۔۔؟

”تا کہ مزورتا تنخواہ گیشتر متنے ہمو وخت اسکان مزورک تیناروزگار آتیا ہنپنہ“

از فنگ ناکوشست ء کیوہ، ولے کس ورندی تفک، ای چٹی آن مستی ہناٹ، خنہ کہ اسہ اخبار سودا کروک اس اخبار بغل اٹی کوک کریکہ ”اسٹیل ملز“ نا خواری کش آمزوراک ہڑتال کرینو، احوال ء سرجمی اٹ اخبار اٹ خوانگ کیرے۔۔۔ ہرانا بہا بیرہ پنجا پاولی ء۔۔۔ ای ہمو وخت آ پنجا پاولی جیب آن کٹسہ اخبار اس ہلکٹ ہرانا پن ”الس“، نس۔ اخبار مسہ پنہ غا

تالان ٹس، اخبارات سخت ہشوک آلوڑ آتے ٹی نوشتہ ٹس کہ اسٹیل ملز ناچ لکھ خواری کش مزور ہڑتال کریو، سرجمی اٹ لکھوک ٹس کہ مزورک تینا تنخواہ تا کمتی ناسوب آن ہڑتال کریو، اوفتا کتیا اوفتا خاہوت ناسحاب کتاب ناسرجم حوال ہم تروک ٹس، گڈ سراٹ داہم نوشتہ ٹس کہ سرکارنا کالخوا مزورتا اوارى اٹ اسہ دیوان اس خواہفنگانے، ہرا کہ بھازروت اسہ فیصلہ اسے ناکنڈ آگام گنج کرور۔

اخبارات داہم نوشتہ ٹس کہ اوغانستان نامحکمہ ریلوے دا پڑوے ایک کہ کس اس اوغانستان اٹی ایئر کنڈیشن ٹرین اٹ سفرکننگ خواہک، تو اوفتیا ن امیت کینہ کہ اوک اسہ دے مہالودا ٹیلی فون نمبر 49066 آنے معلومدار کیر، دا ایئر کنڈیشن سفر تیوی اوغانستان نالس مخلوق کن

-۴-

دا بندغ آک ہرانگ ہنگ ٹی ء، انت اکن داخہ اشتانی ء۔۔۔؟ ای اسٹ ناسک اٹ ہلسہ اوڑان سوچ کریٹ کہ داخہ اشتانی ناسوب۔۔۔؟ نے ہمووخت اسکان الپیر وٹ تاکہ نی کنے تینا اشتانی ناویدن ء پاتنس، او بشخندہ کرسا پارے، اینوسپریم کورٹ منہ وڈی خور آتے وڈی ہلنگ آسز انفق۔

اینووا کسراٹ ”قومی اخبار“ ء ہلکت، ہرائی نوشتہ ٹس کہ درودونیم بچہ غانچ منٹ کن بجلی نا لوڈ شیڈنگ مس، لوڈ شیڈنگ ناوجہ غان کہی مشینک و بجلی بس آک سلیسر۔ پٹ پول کن اسہ پٹ پولی کمیٹی اس اڈتنگا، خبرتتا کہ لوڈ شیڈنگ ناویل تیکنیکی سوب ء محکمہ نادانی پچہ تصور اس اف، کمیٹی دابا ورہم کرنے دابارواٹ آحبت اٹ داوڑ ناچ ء واقعہ اس چست مفرو۔

اخبارنا ایلو پینہ غا ”کاریم آن کشدگا“ ناسر حال تون نوشتہ ٹس کہ سرکاری ء ڈاک اس سرکاری وخت پاس آسرمتنے، سرکاری حکم نارداٹ ڈاک ء بیست منٹ اٹی سر مروئی ٹس، ولے چٹھی رسان نا بے پرواہی ناسوب آن مسہ منٹ پدسرمتنے، چٹھی رسان ء اونا بے پرواہی ناوجہ

غان کاریم آن کشتنگانے۔

اخبارنا ایلو کالم اٹی نوشتہ کس کہ پوسکن آگچین کاری تاوخت مدخوک ء، ہر جماعت تینا تینا آئین و منشور ء اخبار تیشی شینیک کر فیض، جماعت آتا سر کڑدہ غاک، وڑوڑانا پروگرام تابارو اٹ تین پتین سلاہ وسوج کنگ ء، دارداٹ سر کڑدہ غاتیان وڑوڑانا سوج آتے ہم چست کنگ انگ ء، ہندا خاطر آن نن اخبارنا پانزدہ میکو پنے ناراکالم ء سوج آتینک الان، تاکہ اخبار خوانوک آک سیاسی جماعت آتا باروٹ جاچنگ و پرکنگ آن بیدس اگہ پین گڑاس اڑنگ خوارہ تونن اخباراٹ شینگ کرون تا۔

اخبار کنادوٹی کس کہ کننا نظر اسہ کتا بجاہ سے آتتا، ای زواس تہٹی پتیرینگاٹ تو اسہ بھاز زیبا ء الماری اس دکان نادر وازہ ناکیب آتخوک کس، ہرائی وڑوڑانا کتاب آتا پڑیک خلوک کسر، ای الماری ء ملاٹ، منہ کتاب ہر فیٹ ہرافتیان اسہ کتاب اسے ناسر حال ”لٹ پل ناکانوڈ“ ”وڈی ہلنگ ناکانوڈ“ ”برام و مسٹ تنگ ناکانوڈ“ پین ہم بھاز ہندن ء سرحال آک ساڑی کسر۔۔ اوکان ای بیست کتاب ہلکٹ، بجلی بس اٹی اُرانا نیمہ غا، ہراک کابل ناہفت میکو علاقہ کس سر ہلکٹ، کابل ناہندا علاقہ ء اوکان مسست پغمان پاریرہ، ہراریشخور، سیاہ رنگ آتون اور خیر خانہ نامش تسکان تالان کس۔

اینو پگہ جفت اراسرک ء، ہرافتا ہڑتوم آپہناداٹ زیبا ء سٹریٹ لائٹ، ہم خلوک ء، دیرانا نلکہ غاک ہم تینا مٹ تینٹ ء، مخلوق خوش و آسودہ ء زندا سے ناخواجہ ء، ہر کند آباغ و پارک۔۔۔ صوبہ ناکل شار تے بھاز زیبا ئی اٹ بیر فیسر، ہرافتے ٹی زندا ناتوی آسراتیک ساڑی کسر، اوغانستان ناسی و بیچ درسد خلق آتے بجلی رسیگانے، سرک آک ساف، ہندن پگا کہ کنا نت ہم لغشت کرے، اگر ای تینے نلکہ سے نا پیپ اسے ٹی ہلٹوٹ، توزرہ سے ٹی تہما سٹ۔۔۔ نلکہ ناسفادیک کنا مون آچٹ ہلکر، کنے بھازخ کنگ تون، ای تغ آن

دریہو کریٹ، خن تا پٹگ تون خنوه که کنا کوٹھی نا چھت چٹوک کنگ ء، داہندا چٹوک آرٹیک
نسر که کنا گچین آتغ ء شیشپہ شیشپہ کریر۔

سمٹ نالمہ باوہ

سمٹ ناوشت ہم کبھی چٹا تینا باراسہ بد حال ء اُراسے ٹی مس، اونا باوہ اسہ بھاز چتکو بزغراس
 نُس، سال اٹی دہ تو خواری کریکہ، محنت و خواری ناسوب آن اونا نک دُوک کپ نسر، داخہ
 خواری کنگ آن پد ہم اونا چٹاک سیرا ٹو پڈ اس ہم خنوسہ، او ہندا نیز گاری نا دُو آن کبھی تا
 وادمار نُس، سوخور آک اونا حویلی نا اولیکو کوٹھی ٹی چڑہ چارزا نو نسر۔

سمٹ نالمہ ہم نابود ء نیاڑی اس الو، او محنت و خواری کشنگ اٹ تینا اَرغ آن ہم منہ گام مونی
 نُس، اولاب آتا مند موسم اٹ خولم و زرت نادانہ غاتے کڑو کڑو آچ کر سا نظر بسکھ، مخلوق اونا
 لائخی آحیران نُس۔ پین تون پین اوتینا پالتہر وک آچنا سمٹ ء ہم تین تون ند کنگ آبیوس نُس،
 انتے کہ ساهت گد آن پداودے ہر و فنگ المی نُس، آہڑ نا خاخر دسوک آ باسنی آن ہر بندرغ
 شپینگا سُس۔ سمٹ نالمہ ہم دا خاخر دسوک آ آہڑ نا لک چلکوک آہواڑ اٹ تینا کلکڑ آتیکن
 دانہ مچ کریکہ، اوتینا شپا دانت تا پچنگ کن تینا نت تادارہ ایرہ غان بے و بونج جتھیس۔

سمٹ کن خوک اسہ جگ نمونہ ء کد ام اس جوڑ کریسُس، ہراڑے اودے لیٹھیکہ، سمٹ نا

کیب آسہ لگی اس ہم کس، اودم دم آسمٹ ۽ ہر اکہ کہ سمٹ خاچانے یا بش ۽، باسٹی نیخی
زیات کس اونا خیسٹن آدوشم ہواڑ آن مون ہڑسینگا کس، اونا در لار کر یکہ، لمہ نا خدیٹی
ہندن دنکہ لار ترک آدیک۔۔۔!!

ایب کیب ائی دن ۽ پچ ۽ درخت اس الو کہ سمٹ نالمہ اونا سیخائی تینا خدنا پالتا انا باسٹی ۽ گڑانہ
گڑا کس کم کے، او بے وس مرسا صراحی آن تینا خدنا ویر شاعنگ ۽ تا کہ سمٹ ۽ نخ ۽ پالتا اس
کنفو، باسٹی و کاریم ناسوب آن خدنا پالتا ہم لار کر وک آدیر تیان کم الو، سمٹ ہر وک آپالتے
الٹی کر یکہ، ہراڑان لمہ نا جگر کپ مسئلہ، اگہ وخت اس سمٹ نابا وہ سمٹ نادا حال ۽ خنا کہ تو
اونا خنک غلغلو مرسا اونا خن تیان خویک آک شیموش کریرہ، اگہ سمٹ نابا وہ دا اُس ترخ
مروک آحالیت ۽ خنا کہ تو اونا تہہ انا جوزہ خاک اونا خن تیان خویک آتا قطار ۽ شیموش ترسا
اونا کلک آتے پالفیرہ، اوسا ہت اسے رکن تینے بے گواہ کرسا تینا خویک آتے تینا زانیفہ
غان ڈکھنگ نابے سہب ۽ گوشت اس کر یکہ، اونا ہیبت آتا ورندی ۽ دا خاطر آن ہم تفک
”کہ ای نا ہیبت ۽ پچ بنوٹ“، اونا ین زہ اسکان بار سوس، اونا گٹ اوڑتوں سنگتی کنگ ۽ ہم
الاس، اودے دا خبر کس کہ اگہ ای اوڑتوں ہیبت اس کیوتو اونا داں وپر انا چیہا نٹ آسمان
اٹ باء سخت یک۔

اودخت وخت اس سوچا کہ، کہ ای وکنا چنک بیرہ دا ڈکھ ویل آتیٹ دزگیر اشن، بلکہ، تیوی
خلکت اٹ ہندا اوڑا نچنا تا کمتی اف۔ ہندا سوچ اودے ساہت اسے رکن سپو ترسا خوش
تخا کہ ”بھازی ناغم غم اس اف“، ولے اونا زانیفہ وچنا تا بڑگی و بے وی اونا دا خوش تخوک آ
سوچ ۽ بھاز زو گٹو کر یکہ، اوتینا زانیفہ ۽ پار یکہ:

چٹا ودی کنگ، اونفے داوڑ اٹ ولفینگ و اونفے بھلن کنگ اٹ بھاز بھلو گناہ اس کنگ
اُن، اونفے کہ ننے آنبار زورہ، و ہندن او فتانمک ہم او فتون اوار، اوار گیشتر مرسا کیرہ۔

داہیبت آتے کنگنٹ ناوخت آودے اندازہ مرو، بھازپر اُمیدءاڑکاس تخو، زانیفہ تے اودے
 دلاسه ترو، زانیفہ تے ورندي ٹی پاروہی سرپند مفرہ کہ دہ تُو اسکان نجد و خواری کنگنٹ آن پد
 ہمزن سیراٹو پڈاس خنٹن، نناست آبنک کہزن سیری آن پداسہ مرغن ءگار تہ اس کشتن، وا
 ہم اللہ پاک ناشکر ء کہ ننے دا حالیت آن ہم گندہ کتنے، ننے ننا ساڑی حالیت کن شکر
 ---ع

ننے اُمیت ء کہ ننا چنا بھلتن مرک، ننا دا حالیت ہم بدل متنگ اُہرے کپر و، ن تینا عمراننا
 گڈ کیونش اٹی آسودہ متنگ تون اوار، اوار دا خواری ہم ننا میرات مفر و، زانیفہ ناہیبت آتے
 ٹی زندانا ہر گچین آرنگ و دروشم ساڑی کس۔

ارغ تے تینا سیدار ء کر نچ کر سا پارے، داڑان ہم وڈیک بد حال مرو۔۔۔؟ دامرو مابت نا
 طاقت ء کہ ہروڑانا ڈکھ وویل ء ہر فینے، نی گنوک مسوئس، ولے کنے پین دڈوغم ہر فنگ نا
 سگت سیداف، دا سال ننے دا کان ہمپوئی ء، پین جاگہ اس کان تا کہ سیراٹو پڈاس خنن۔
 او فقا تیوی محنت و خواری نا کٹیا بیرہ سی من خولم۔۔۔

ہرافتے ٹی مسے من خلق انا مللا ء زخات، ارا من ملک نا ملکی، مسے من پوڑی نا بابت اٹ
 ہنار۔۔۔ اونا شخ اٹی بیست و دو من بسر، ہندا بیست و دو من ء سود خورتیان پچنگ کن ڈغارنا
 کیرغ آن اودیم کرے، ہندا نیام اٹ اسہ نچوٹ ء سود خوراس دعوی کرے، سود خورنا بندغ
 آک اودے دزگیر کنگنٹ کن رسیفیر، سمٹ نا باوہ ء دزگیر کریر، ہندا ڈکھ وویل ء سمٹ نالمہ
 برداشت کنگنٹ کتو، اونا باء آن اسہ پراداس چست مس۔

’ہندادے بد آن بدانگا حالیت‘

موچی

دنزاٹ اسٹ، ہندن لگا کہ، کہ اونا مومون آژر دوئی جلیہو کرینے، او بازارنا اسہ ترہ سے آدے ناسیک ءہلسہ نا ایہتی نادنیائی گم گارنس، اگر کس اس اونا کیب آن گدرینگا کہ، تو او اسہ وار اونا چوٹ آتے بھاز خوڑتی اٹ ہرا کہ نوا کس اسے نا چوٹ جاگہ سے آن تڑے یا کٹھے۔۔؟ تاکہ او کئے گنڈنگ کن ایتے تے۔۔

ایونخ ہم تینا موج مستی آن تماس، او واردم آدے ناکنڈ آ بھاز بھلو مہر و مرہبت اسے ٹی ہرا کہ، ولے دے انا گرو شک اونا خن تے ترکنگ ء، مومون ائی کر نیچ شاعنگ آ مجبور کریکہ۔ ہنداڑتون اسہ بندغ اس پیہن کتابی آچ آتون، کاٹم آتے پیہن آٹوپ، ٹوپ انازی آ پیہن دستار پیڑوک نس، چار بندغ پین ہم پیہن آلویس اٹ اونا رنداٹ اوڑتون تدکسر، ہرا تم او فک موچی ناکیب آ بٹر سلیر تو او پدی چک خلسہ تینا تد مروک آ سنگت آتیا ہگل کر سا پارے۔۔! خان صاحب ہراریشی آچوٹ آتے کئے ٹیکسی تسوس، ہمو چوٹ آتے موچی آسر کیرے، تاکہ موچی او فتنے میخ خلے سوگو کے، او فتنے ٹی پتاوہ ہم شانغے، اونا سنگت آک اونا ہیبت اتوامتا کر سا پاریر۔ بھاز جوان خواجہ نما حکم مرے۔۔ ہندا ہیبت آتے

کننگ تون اومون مستی شریعت کورٹ ناہیمہ غاسرہلک، کورٹ ۽ سرمنگ تون اونا مون آہر بندغ اونا عزت و شان شرف ۽ سرپندمرسہ جک مس، مفتی بخیرٹ، نماہنگ ناکھتور، نماہنگنا مدام ناکاٹم آمرے، نن نم کن خن کسر آ تو لوک کسن۔ مفتی اسہ خلکن ۽ نالیچہ سے آچارزانو کرے، ہرا کہ خاص وڈاٹ اوڈکن جوڑ مسوس، اگہ کہ اونا باء مج کس، ولے اونا پچنگن آ ریش اٹ اونا چنکا باء خننگا کہ، اوہیرہ بامس آن ساہہلککہ، خنک تے غر آنبار پشن ہراسٹ آ خلوک آخراس آنبار ہرا کہ۔

نیم گھنٹہ سے آن پداونا چوٹ آتے پتاوہ خلوک، اونا مون آ ایسر حاضر کریر، ہرافتے کہ موچی تیار کر یس، ہرا تم اونا نگاہ اونا چوٹ آتیا تمہا تو اوار آن خیسن پوٹکن مرساہگل کرے، نے موچی ۽ دا پاروئی کس کہ چوٹ آتیی گیشتر میخ خلیس، نے ساء کہ داچوٹ آتیکن ای انت آن انت کتہ نٹ۔۔۔؟ بہو اسہ سپاہی سے پابوکہ موچی ۽ کنا مون آپیش کے، تاکہ ای تینٹ اودے ہدایت کیو، سپاہی ہنا موچی ناکوپہ غاتینا لٹ ۽ خلسہ پارے کہ ہن چوٹ آتے جوڑ کننگ ناہدایت و حکم ۽ بن۔

موچی جزا پزا کر سا پارے کہ کنا داچنگ (بھٹوڑی) کدینہ، میخ وایلو از باب آتے امرنتیا بلو۔۔؟ ای نے تون بنگ کپہ، پین انت اس کہ پاس ای کننگ کن تیار اٹ، ولے سپاہی اونا اسہ ہیبت اس ہم بٹو، خوک اسہ ریڈی والا سے اونا از باب آتا پارت کرے و اونا خف ٹی بلسہ تین تون تد کرے، موچی اونا زور زور کی آن پڑزہ کس، اودا است اٹی شاغا کہ سپاہی نا غا ۽ مفتی صاحب تون ضرور کیوہ۔ ولے مفتی ناظر موچی آہرا تمہا تو موچی ۽ بھاز کرینگ کس و بدر در کرے، اونا کرینگ آک ختم متویسر کہ اسہ ہولن ۽ خوش اس موچی ۽ بدر دکننگ اٹ تما۔ نے داہم سماف کہ داچوٹ آک دتا ۽۔؟ مخلوق تو مولوی تانت انا مش متنگ ۽ تین کن گچین سرپندمریہ، ولے نم کون آ جاہل و آخ مزوری دو بنگن آن پدہم تینا کاریم ۽

جوان وڑاٹ کپڑے، اللہ ہرانے، نے مفلسی ناگواچی کرینے۔

موچی تینا مون ء تک نیم کرسا پارے کہ، ای ارا اوغانی پیسہ تینکن ماڑی جوڑ تو کنگ کپڑہ،
اگہ کنا کاریم نے وڑ پک تو ای تینا میخ تے پدا کٹوہ، نم اسہ پین موچی سے آن تینا کاریم ء
جوان وڑاٹ کرفو، اسہ غریب ء بندغ اسے اٹ، کنے داخہ سے آاسل وارہ کنپک، کنے دا
پاپوکہ کنے سپاہی آن اننتے دکہ ترفیرے۔۔۔؟

مفتی صاحب اسہ وار پدا خارا آن خیسن پیسہن مس۔۔۔ دابے حیاء داکان دبو، دا تو سزانا حق
دار ء، دادے سز ضرور سینگے۔

موچی خلیس آن نرسہ تینا ساگی آجاگہ غالب، او خواہسکہ کہ زواس تینا سامان تے داکان
ہرفو پین تین کاو، ولے مفتی صاحب ارامسہ پیسہن دستاری طالب آتے موچی نارنداٹ
راہی کریس، او فتنے آن اسٹ اس موچی تون ہیئت کنگ کس، موچی ء دا خبرالوکہ او فک
اسہ بہانہ اس خوارہ، تو موچی ہم او فقا وڑ ڈول اٹ ہیئت کنگ و بدر کنگ ء شروع کرے،
طالبان آک ہم ہندا خواہسہ کہ موچی ننے بدر دے، ہندا ہیئت آتون موچی ء گرسا
عدالت آسر کریر، کسراٹ داہر مسہ طالب آک مخلوق ء دا پاریرہ کہ، موچی ننے کریگ تسنے،
ہرا کہ بھاز بھلو کفری ء ہیئت اسے، ہندا خاطر آن دادے نن عدالت آدننگ اُن، تاکہ
دادے اونا سزاسینگے۔ موچی ء کل آن مہالو مفتی نامون آپیش کریر، کہ داننے کل بندغ آتا
مون آکریگ و بدر کنگ ناکفر ء کرینے۔ مفتی ہترم ترسا موچی ء طالب آتون اوار قاضی نا
مون آپیشن مس، طالب آک اسہ توار تون دا پاریرہ کہ دا موچی ننے بازار نانیام اٹ کریگ و
بدر دکرینے، مفتی ہم امتاٹی تینا کاٹم ء لوڈو ترسا پارے، صاحب داد ء سخت آن سخت ء سز اس
ایت، اگہ دن متو تو مولوی تیا مسخر اکنگ نارواج دے پدے آن وڈسہ کیک۔ قاضی اسہ
زمان تون موچی ء سز افسا اودے پنجانان یک کم درہ (کوڑہ) خلنگے، اونا مون ء مون

کتنگے، واودے بیش اسے سوار کتنگے، اودے تیوی شارائی پیری تنگ نافیصلہ ءتس، تاکہ داسزا
 پین کس اکن عبرت ناسخ اس مرے، آسندہ پیہن دستاری تاداوڑ بے عزتی، قاضی صاحب نا
 فیصلہ نارداٹ موچی ء پنجگان یک کم درہ خلنگ آن پدموچی ٹی داخس ہم حال متو کہ او بیش
 آسوار منگ کے، ہندا سوب آن بیش انازی آاسہ پاٹ اسے آموچی ءتفیر، تاکہ شریعت نا
 حکم بر جاسے۔

داموچی دادہ غاتیان پدمسہ تو اسکان چڑا چڑا، نیٹ مرگ ء بانکر کرے۔ ایب کیب انا
 دکا ندرک ہندا پاریرہ کہ داموچی ءمولوی تابدا ہلک۔

اوہزگار مس

بے وس آلکھمیر خوارزار۔۔۔۔۔ نئے اودے سیال، نئے خاہوت۔۔۔ او نامو پداٹ کس
 آلو، او نابے سیالی ناسوب آن او ناجمار کہی راجی ویل آتا گواچی کس، خلق اٹ زندے تدیفنگ
 اوڑکن وڑوڑا نامشکل آتا دیوال ءچک کریس، او خلقی زند آن نا اومیت مر سہ خلق آن
 ہمپنگ نا فیصلہ ء کرے۔ اوسہب اتون وختی ہندا نیت اٹ خلق آن بھلا شارا کن نت شپادو
 پیادہ مرغن ء پندا سے نابنا ء کرے، اونانت تائف آک گری آخل تاڈیک ء تسرہ داتیوی آ
 پندا اونانت تیایچ ء اثر اس کتو کہ، او وڈ کم دو نیم سد میل ء بیرہ ہشت دے اٹ ایسر کرے،
 پندا نا وخت آ اوخوک انا خلق آتیاں باخواس ارغ ناہلسہ پڈانا پو ء کسفیکہ۔
 خلق ء سرمتنگ تون گل آن مہالودا سوج ء کریکہ کہ۔۔۔۔۔ کس اسے محنت مزوری کروک ء
 سے ناگر ج ارے۔۔۔؟ ولے اودے ہر جاگہ غا ہندا ورنندی ڈو بسگہ، کہ ننا چندا انا ایلمک
 تیٹ پوریا کنگ کن ملک آن پیشن باخو سے نارنداٹ خوار ودر پد رء، نن نے انت مزوری
 تنگ کرون۔۔۔؟

نیٹ تینا پندے برجاتخہ بھلا شاعر سرمنگ اٹ سرسبھ مس، منہ وخت انت خالیت اسیٹ
 داڑے اوڑے تاراگورا کرے، نیٹ اودے اسہ جاگہ اس مزوری تو دُوبس۔۔۔ وے ڈیاڑی
 الو، بیرہ کنگ کن ارغ دُوبسک، اورغ آتیا نئے اونا پڈ پُرسک، نئے اونا پڈ انا پوکسکک،
 او مہالو آن چٹ لاغرونز ورس، ایلو کنڈ آن کاریم اٹ محنت و خواری بے پایاں۔۔۔ پیگنی آن
 اُسٹ دیر۔۔۔ ہر اتم او بھلا مار تول (ہتھوڑا) ء بوزا کر یکہ تو کاریم خواجہ ء خلوک ء اُسٹ
 اسے ٹی پاریکہ۔۔۔ داخہ کاریم کنگ آن پد، داخہ مچہ ارغ۔۔۔۔۔؟ ای دے پد دے آن
 لاغرونز ورمنگ اٹ، کاریم خواجہ تینا ورنندی ٹی ہگل کرسا پاریکہ۔۔۔ ایلیم داشکر کشہ کہ ای و
 نی ایمان نا خواجہ اُن، بس بیرہ ایمان ناگرو شک و تجلا دُوبرے ہم گنج اسے جوان انکا طعام نا
 اڑکا بندغ نفس ء سریلہ یک، بندغ بے لغام مرساغر ورتکبر نا گواچی مریک، غرور اللہ تعالیٰ
 ء اسل وڑ پک۔ نئے تو ہے جہان ناخیر ء خواہوئی ء۔ بس نی کاریم ء ایمانداری و سچائی اٹ
 برجاتخ، اتنے کہ سچائی اسل کسپک۔

مزون نا خواست واڑکا، کاریم خواجہ ناپنت و پرمانک ہر ارادے آ اسہ ایلونا مونا آتالان نسر،
 وے لکھمیر تینا خواست واڑکاغان دا خاطر آن زواس دُوہرفیکہ کہ نواکنے خواجہ کاریم آن دتہ
 تف۔۔۔؟ ہرا کہ اودے بیرہ ارغ کنگ ناوٹپ اٹ مزدوری کرفیکہ۔ کاریم خواجہ ہنداوڑ
 اٹ پین کہی مزور تاجید و خواری آن ہزگار مرساہنا۔ اوتینا دُکان ء پین شابت کرسا گرو اس
 پوسکن ء مال وازباب ہم ہلک، اوتینا گمان اٹ تینا کاروبار ء بھلن کرسا اُسٹ اٹ چندی
 سوچ و خیال گوہی تسک، اُسٹا کاراک مہالوتنیا، تینا کاریم اٹ اختہ نسر، داسہ اونا کاروبار پین
 شون ہلنگ ناسوب آن ٹھکید اروسرکاری ادارہ خاتیکن ہم کاریم کرفنگ نابنا ء کرے، ہنداوڑ
 اٹ ”گرو اس ایت، گرو اس لانا“ ناچم آک ہم کاٹم ہر فیر۔

بخت انا شومی ء کہ اسہ دے اس آہن اس سدھا کنگ تون لکھمیر نا دُوبھلو اوزار اسے نا کیرغ

آن بس، اونا دُونیام آن گرتی مس، اونا دوانا دیک فرش آسہ خیس ءِ آلوان اس تالان کریر،
 ولے دکان خواجہ بیرہ تینا کاٹم ءِ سرفسہ ہگل کر سا پارے۔۔ شکر کٹھہ کہ اسہ دواس ناچٹا، نی
 دن ءِ بھلو گناہ اس کٹس، نہ تونی ہر توم آدو تیان دوسلا سہ، اللہ ناچن ءِ نا ایمان کر بش مہ، دا
 ہم شکر ءِ کہ ناسہ دواس پٹا۔۔ بشہ دتر تینا تینا مش چھ شا۔ اسل پین وڑختگرہ، اودے بے
 ہوشی نا حالیت اٹ کاریم کروک آمستری گرسہ اسہ کنڈ آکرے، مون آتے بخ ءِ دیر چٹ
 تس، منہ ساہت آن پدسا کرے، سما کنگ تون اونا ڈدی آچہاٹ آک آسمان اٹی باءِ سخت
 کریرہ، اونا چہاٹ آتینا دکان خواجہ بیزار مس اوتینا منہ مزور ءِ حکم تس پارے کہ دا تو کنے سفا
 کر کرے، دبودا دے جاگہ اس الیو بو۔ داڑا تو اللہ نا کنڈ آن ویل اس موشیف کرینے،
 دانا جہ غان نن انت ارکن عذاب اٹی اختہ مرین۔۔؟

ایلو مزورک بھاز منّت ویلا واکریر، ولے خواجہ اوقتا ہیئت آتے پتنگ رکن تیار آلو، نیٹ
 مزورک بیوس مسر کھمیر ءِ ٹالان ٹولی کر سا سڑک نا کرک آلیسر مر یفیر۔

اونا بے سختی دُکھ درد آتے سر پند مینگ مشکل آلو اونا دارہ ایرہ غان مخلوق جُج، اونا تماشا ءِ سیل
 کنگ اٹ کُسر، ہندن گمان مسکہ کہ جادو گر اس تینا جادو ءِ مخلوق نا نیام اٹ نشان تینگ ءِ، دا
 بھلا چٹی اسٹ اس تینے مون آکر سہ ہگل کرے۔۔ داہمو بندغ آتا گندہ غا حالیت ءِ
 کہ اوق تینا خید خواری و تینا جان نا تراٹ دنیا ءِ زیبا و سوسم کر سہ نن رکن آسراتی ودی کیرہ،
 تینا پڈ آخل تقسہ بھلا بھلا ماڑی تے چک کیرہ، ولے او اونا چٹاک بے گڈری در پدیری آن
 بیدس نت شپادی نازند ءِ تدلیفرہ۔ اگر نم دا بے وس آمزور نامت وکمک ءِ کنگ کپیرے تو
 اودے پین ڈکھ آتا گواچی تو کپو۔۔ نم بیرہ تماشا رکن دانا دارہ ایرہ غان سلوک۔۔ نم دا
 تماشا ءِ تینا ساہت تیری اس سر پند مریرے، ہندا چٹی اسہ چاہوک اس تینے مون آکر سہ
 اونا کاٹم ءِ دُغار آن بڑ کرے اونا پنوک آدو ءِ سرفے تو ہندا تون اونا چہاٹ آک اسہ وار

پدا آسمان اٹ باءِ سخت کریر، اونا باسک اسٹل شیشہ مسوسس، او اسہ گمبار اسے ناخواست ء
درشان کرے کہ دانا دو ء تفنگ تون اوار دوا دار وہم کے۔

مُحیٰ آن اسہ پین امیل اس تورا اس چست کرے کہ ہندا دکان ناما لک بھاز خالم ونا ترس
اسے، داڑا تور پوٹ کروئی ء، داڑا ابایدے کہ عدالت اٹ جرہ مرے اسہ پین اس ہکل کرسہ
پارے، الے گم کتے نا اٹ میکو بشخ۔۔۔؟ داڈکان دار تو صاحب نا اسہ خوک ء سیال اسے آن
بیدس اونا سنگت ہم ارے، اگہ اودے خبر نما تونا رلیک ہم گول۔۔۔۔ گڑا نے پشیوانی آن
بیدس پین ہچ اس دو بفر و۔ محیٰ آن اسہ پین ورنا اس تینے مون آ کرسہ پارے کہ منہ وخت
مست اسہ پین مزور اسے تون ہم ہندن مسوسس ولے او بے وس مرک انا گواچی مس، ولے
داہبت آزا اس مش شاعسہ، پاریر کہ اومزور نا چند انا بے چٹی ولے سڈی کس۔

لکھمیر ء اسہ خدا ترس ء بندغ اس رگر پانچ کرسہ خوک انا ہسپتال آسر کرے، ہسپتال اٹی منہ
وخت آن گڈاونا دو ء اونا جون آن جتا کنگا۔ او تو ہڑتوم آدوتیٹی ہم جوان وڑاٹ روزگار
کننگ کتو یکہ گڑا داسہ اوتینا اسہ دواٹ انت روزگار کرو؟ ہسپتال آن پیشن مننگ آن گڈمنہ
وخت اسکان پین ولنگڑی ٹی تینا وخت ء تدی لے۔

کس اس اودے داسلاہ ء کس کہ نی دکاندار آر پوٹ کر، تاکہ اوڑا مقدمہ سے نا پنا مرے، نوا
کہ ناحق اٹ فیصلہ مرے نے گڑا نا گڑا اس زرڈو برے، اوسوچ پام کتو زواس عدالت اٹ تینا
مقدمہ نا پنا ء کرے۔ پیسہ ء دے خدا اوتینٹ جیل انا گواچی مس۔ اوتینا مقدمہ غان دو
ہرفنگ ء تینکن خوش بختی چاہس کہ جیل آن اونا جان خلاسی مرے۔

اوداسہ تینا سوچ اٹی گم گار پدا تینا خلق انا کنڈ آروان کس، ہندا گمان اٹ کہ خلق اٹ انت اس
تخوک ء۔ داسوچ وگمان اونا نیت و ارادہ ء بدل کرے۔ اسہ پین کسرا سے نا کنڈ آمون
کرے، کسراٹ ہراڑے اودے متکن ء پچ انا لکر، یاریر اٹ اس دو بسکہ اوفتے تین تو ہر فسا ہنا،

منہ گام مستی تدینگ آن گڈ بھلا سڑک نا کرک آدیرا نا چکل اسے آن گشادہ اسہ متکن ء
 قبرستان اسے ٹی پترینگا، اوقبر آتا خل تے مچ کر سہ اسہ پین پوسکن ء قبر اس جوڑ کرے۔
 ہندن خل تے رگڑ دتخہ اودے محراب اسے نادروشم ء تس، وہموجا گہ ء جوان ساف کنگ
 آن گڈ بخیر اسے ناوڑاٹ تز بے ڈوٹی، چارزانو خلسہ ذکر و فکر اٹ مشغول مس، انتے کہ دا
 جوڑ کروک آدیرہ سڑک آن اسل خوک نس، ہندا سوب آن ایب کیب آن بروک آگا ڈیک
 برسہ ہنداڑے نماز کن سلسا ہنارہ۔

مخلوق ناسوج اناورندی ٹی اودا پاریکہ دا قبر اٹ شہید اس جہہ وجا گہ ء ہرا کہ سیالی ٹی کنائبن
 پیرہ مریک۔ اوتینے اونا خلیفہ نا پن اٹ پنی کریسٹس، ہندن ہندا ادرہ غا خیر خیرات آتا پنا
 مرسہ کرے۔ گونڈ ء وخت اسے ٹی اودے جوان پیسہ ڈولس، او ہندا پیسہ غاتیان مال مڈی نا
 خواجہ مرسہ، ادرہ ناماس آ اسہ مسیت اسے ناہم بندا ء تہا۔ ہندا نیام اٹ زیارت ء چندی
 بندغ آتے ٹھیکہ غا ترسہ ہنا، و پیسہ تون گوازی کر ساہز گار مس۔

تینا کٹیا

سہب انانیا ری ناٹیل سرا ہوک نس، خاہوت ناباتیک میزانا دارہ ایرہ غا کرسی تیا تو لوک، اسہ چٹ پیرئ بندغ اس بھاز بے واکی اٹ گلاس ۽ ہرفے، دیرانا منہ گلم کنگ آن پد تینا مارانا کند آ ہرسہ پارے، خواجہ۔۔! داسکان بتنے، خنگ پک۔۔؟ مارتینا پخ ۽ خوار بفسہ پارے۔۔ منگ کیک کہ او باغ خواجہ ناپد رنداٹ ہنو۔ اوتینا ہیبت ۽ مون مستی برجاتخسہ ہگل کرے، ہندا ایب کیب ائی دار پیٹگوک آمیل آسانی اٹ اسل دو بفق، اونا ہڑدے نا اینو گہ کنگ آن ہندا گمان مریک کہ اودا کاریم ۽ کنگ خوا پک۔

ارٹمیکو مارتینے مون آ کر سا پارے، او بھاز نچوٹ وسیا نڈا بندغ اسے، او مجال ۽ کہ نئے آباغ ۽ سودا کے۔۔؟ بھلا مارتینا چنکا ایلم نا ہیبت ۽ بے بالہ پارے، امر کہ مرے نئے داباغ ۽ بلوئی ۽ آخر دے نادے اس اوضرو امنا کیک، نئے اودے ہر حالیت اٹ کسر آہتوئی ۽ نئے داوڑ کنگ آن بیدس پین بچ ۽ سبوسہارا اس اف خدا کپ کہ۔۔ کہ اگہ داتوئی آمال مدی ننا دو آن ہنا تو ن پتکیم مرینہ۔

تے کوڑی کین۔ تاتہ نامارے ہم دا پاروئی ء کہ اوہم ہندا مسخت کن گڑ اس کوٹھی خالی کے، پیرانگا
 ظالم ء بادشاہ سے آنباردا حکم ءس کہ ”نم خان ناپدرند ء خلو کہ اوتینا پیسہ غاتے انت کاریم
 اسے اٹ خلیک۔

بھلا مار ہگل کرے پارے اوہم تینا پیسہ غاتے ہندا کارو باراٹی خلکنے، ملخد وای تینٹ اودے
 خنٹ کہ اوخولم وزرت اراغاندنگ اٹی کس، او پاریکہ امرکین غریب ء بندغ اُن غرتبی کروئی
 تمگ، تاکہ منہ پیسہ دو برے۔

پگہ غا خولم ہلنگ ناکاریم بنا ء کرے، اوتینا خولم نافصل آن بیدس پین تین آن ہم بھلو کچ اسے
 ٹی غلہ ہلسہ کوڑی کرے، ہرافتیاں کل کوٹھیک غلہ غان پر مسر۔ ہتم نامد موسم خن آن اودیم کس،
 ایخو برف ہم جوان وڑاٹ متویس، نئے دن ء ہستی ء پر برسات۔۔۔۔ ہندا سوب آن
 خواجہ خان صاحب بنگ بروت خنزگا کہ، او است اٹ کٹیا نا حساب کتاب اٹ لگوک کس کہ
 داسال ہم تدوک آسال آنبار جوان ء فائدہ اس تس تو ارا نا ہراسہ باقی کن پوسکن ء ماڈل نا
 گاڈی خواہ فوٹ۔

سال انا اولیکو تو نا گڈ کیودے کس کہ سہب انا نیاری آباوہ تینا مار آن سوج کرے درو بھاز بھلو
 توار، تو اس کس، مخلوق بھاز تلوسہ ٹی خنزگا کہ، داشورا نا انت سوب کس، نے گڑ اس دا بارو
 اٹ خبر چار مرو۔؟ مار بھاز خوشی و بیج کامی ٹی ورندی تس پارے، درو مند ٹی ہندا احدہ درحی
 کس کہ گڑ اس پیر ء بندغ لتاڑا تا گواچی مسر، چئی ناسوب خولم ناکتی ء، خولم ناکختی آن غلہ نا
 نرخ دے پدے آن وڈسہ ہنگ ء۔ ہرانرخ ء کہ ن خوانہ ہموڑا سکان قیمت آک سر منتو۔
 زبیفہ تے فخر اسے اٹ ارغ ناکنڈ آہرسہ پارے۔ درو باغ والا پاریکہ ”ای نئے بیہ تینا
 ڈغار ء بہا کیوہ، بلکہ ای تینا تیوی سلوک آ فصل ء بہا کنگ کن تیار اٹ۔“

ناتین پہ تین ناسوگوا آسلاہ سوج اتس گچین مس، مارتینا باوہ ء سرسہی ء وڑ وڈول اسیت

پارے، اوتینا سلوک آفصل عانت۔۔۔ اوتینا ہر گڑا، ہم لیلام کنگ کن تیارے۔

باوہ تینا ماراناہیت عداخف آن بنگ ایلوخف آن کشسہ پارے، رل خلوک آرل خلکو کہ
ایخو ناسال خولم من تا حساب اٹ آخہ بلکہ سیر و پاوانا حساب اٹ بہامرو، اگہ داہیت راست
مس تو، نن تون ہنداخہ پیسہ مچ مرو کہ سندوخ آتیی جاگہ کپور، ننا آجت پین سوگومرہ
خوک اناڈ غارو کاریز آتا ہم خواجہ مروں۔

ہنداہیت آک برجانسر کہ بھلو توار توار اسے تون دروازہ غاٹک ٹک مس، پیرانگا تینا مارتے
پارے، کہ ایب کیب نا مخلوق مرو، چاوہ کہ اوفتے پیسہ وغلہ نا گرج ع۔ پین منگ تون خنار
کہ مخلوق ناسہ بھلو مچی اسے، ہر اوفتے ٹی گیشتر چنا نیٹریک نسر، دا بندغ آک بین آن
است دیر کیسر، خنک تا کوڈا ٹی ہناسر، ہراسٹ تا گار پراد کر یکہ خدا ناپن اٹ۔۔۔ نن بینگنی
آن کہنگ ان، دا بھلا چٹی ع خنگ تون مار باوہ زواس درگہ ع پدی بند کریر۔

مار باوہ حویلی ناتہہ آن غورانٹ ترسہ پاریر، ایلو بندغ آک دانگ اینگ میو، بیرہ چارنچ
کماش بوندغ سلر، ہرافتو نن نرنخ انا بارواٹ شیف بڑاس کینہ داہیت آتے بنگ تون
مخلوق دانگ اینگ مس، ولے اسہ پیر نیٹری اس درگہ ناسہ درغ اسے آن بھاز بیوسی اٹ
منت ولیلا و کر یکہ، کنا چنکا نواسہ بینگنی ناسوب آن اسل ہاکار آن ہننے، بھلا مار پیرانگا
نیٹری ناہیت ع گوجالہ تہہ آن ہگل ترسہ پارے، سلہ۔۔۔ بلہ۔۔۔! اسہ وارنرخ انا سما
مرے اوکان پدہیت گپ کروں۔

نرخ ع معلوم کنگ کن ہرنچ آکماش آک ہو ملی ٹی پترینکسہ نخ تے تینا لڑونج کریرتوسر،
شغان پیغور آتے بنگ آن پدہارنخ اڈتننگا اودا وٹس۔

نغد پنجا، اسہ تو ناوام آشتت، ارا تو ناوام آفتاد، سال نانچ میکو تو ساکان۔

مخلوق کن دا بھلو سیدواس مس، اننتے کہ اوفتے تینا چنا تا جان ع پچھوئی ع، ہندن نقد ووام اٹ

کل غلہ خاک سودا مسٹر۔

معلوم مس کہ خان صاحب دایرخ آن ہم وڈیک تینا غلہ غاتے سودا کرسا فاندہ دوئی کنگ
ء، دا خبرنا بنگ تون پیرانگانا تیوی خاہوت ائی اسہ بے تاملی اس ودی مس کہ ننا اشتاف آن
ننے بھلونسخان اس رسینگا۔

پگہ غا پیرانگانا بھلا مار ہروڑانا گاڈی تاٹرو بنداس ایس ہرائی گاڈی تا فوٹوک وگاڈی تا
باروٹ سرجمی اٹ نوشتہ کس، مار باوہ غان سوچ کرے کہ ننے اسخو ناسال تینا تینا پسنداٹ
پوسکن ۛ گاڈی خواہفوی ۛ، پیرانگانا بھازگل بالی اٹ تینا زنیفہ غامون ۛ ہڑسسہ پارے وخت
اناک جوان پارینو تینا اُرانا کٹیادنیانا کٹیغانا بھازکچین ۛ۔

مدان، مدان آوام تے ہلنگ نا وخت شوک برسہ کرے، پیرانگانا کالخواک وام دارآتیاڈ غار
ۛ کتفیر کہ او فک زوت آن زوتینا تینا وام تے ترساکیر، ولے وامدارتے وام تنگ نا طاقت
الو، کبھی وامدارتے تیار پورٹ کرسا او فنے زندان نا باہوٹ کریر، گڑاس مخلوق خلق آن ہمپنگ ۛ
تین کن جوان چاہسر، ہندن تینا ڈ غارتے الا رسر ہلکر۔ ہزگار آ بندغ آک تینا مال مدی ٹی
پین وڈ کی اتسہ کریر۔

ہمپوک آ مخلوق آن خلق انا اسہ سر حال ۛ ورناس تران کرسا پارے ”خف تو بوالیمک۔۔۔! دا
وڈاٹ نما جان خلاسی مفک، ہرا وخت اسکان ہرا ہراڑے نم تینے ڈکسہ کرورے، اٹ وخت
اسکان نم بین ونت شپادی نازند ۛ تدبفسہ کرورے، ننے دازوراک آ لشکرنا خلاف اسجا
مروئی ۛ، بیون تینا کوکار ۛ اسٹ کین۔

کننا بئخ

بئنا نانا گڈ سراونا ورنانا غا مارگو رموار کي ناسوب آن کزيت کرے، مارانا کزيت غان مہالوا او ہندا سوچ اٹی کس کہ بھاز وخت آن پداستخو ناسال گڑانہ گڑاس جوان مسنے، بئنا نانا بئخ انگانن تیکن نت اناسيونخ و بندوبست تون اوار، مسہ سال آن پد ”حديت“ کنگ نا ہم پچ کس تے، دا کل عسوچنگ آن پداونا است اٹی گل وبال نا ہوس اس ودي مسکہ ہندا اوميت واڑکا تون کہ دا جار بئنا نانا دیک ہچکا می اٹ تدینگرہ، ولے اونا ورنانا غا مارانا کزيت نا ڈکھ ودرڈ داودے پلویرڈ کریس۔ اونا روح ٹھہی و توی جون شیشہ کس۔

مارجہہ و جاگہ داسکان متویس کہ اسہ پتہن ریشی اس بس پارے، ہر۔۔۔ نواراج اٹی بامس عنتاڑوس، مردہ ع جوان وڑاٹ موکل کنگ تون اوار، خیر خیرات، سدخہ و نغد پیسہ نائخ بانٹ عسرجمی اٹ کیس، مون ناسال ناہے مارہم ہندا گندہ غا مرض ناسوب آن گورانا باہوٹ مس، نی اونا خیر خیرات اٹ موزی گری آن کاریم ہلکس۔ داوار خیال کیس۔۔۔! اونا ختک مارانا کزيت غان غلغلو مسر، اسہ پدین ڈاڑسندہ اس کشسہ پارے، مسہ چار پین چنائ، اوقتا پڈ

پتھو جان جوڑی ناپیسہ غاتے اگہ مڑدہ ناخیر خیرات آد ا پیسہ غاتے خوج کیو تو کننا دا چننا تانت مرو۔۔؟ دامار کننا مرگ انا گواچی مس، ایلوک تو مفس۔

ولے بیہن ریشی آد انا ہیئت آک پتھو اثر اس شاعتوس، نیٹ بے وس مس سدخہ پیسہ و خیر خیرات ناجدل ء خلك، ہندا زرو پیسہ غاتے بزرگ وملا تے اٹ بخشہ، تیٹ بے وس نا دشت اٹ تنیا گوربا آسلیس۔ ولے ہراسٹ آسدخہ و خیرات ناپیسہ غاک سر مسوسر، او اونا نرینہ نی آہمت و ایمان نا است انا ہب اٹ ستا ء کریرہ۔ ولے او بے وس ولاچار ء غم نازی آ غم رسینکسہ کریکہ، اسہ کنڈ آن اونا مارنا کریرہ، ایلو کنڈ آن انت اس کہنت و پیسہ چندر کریرس او تیان ہم دوسلا، و چننا تانن نارغ نابڈ وئی شہا کہ۔

اسہ پین خلق اسے نابندغ اس ہرا کہ تنیا نیک نامی ناسوب آن تیوی ڈیہہ اٹی پنی کس، اسٹ اس اودے ہندا خیر خیرات و پیسہ نا خبر ء اونا خف آشاغا، اوبس ہنگ تون لگہ شونی کرسا پارے کنا ہنگ اسکان مردہ ء جہہ و جاگہ تو کپر وس۔۔؟ اللہ بخشہ تے پانگ تون اوار تینا بش انا ہیئت ء کرے، پیرانگا ہیوس و حیران مرسا پین کس اسے آن گڑ اس پیسہ سود ہلک ہمو نیک پین آ بندغ ء ہندا خیال اٹی ترس کہ دا بندغ راج اٹی کنا عزت ناپام ء برجاتخو ہندن اونا نیک انگا نگہ ہم نن کون انگا تیا مدام مرو۔

چلہ ناخیر خیرات نابند بست کن ”جوان انگا“ بندغ آتا بش ء تنگ نابارواٹ سوچا کہ کہ امر کہ مرے چناتے داتنا اٹ نت و سودا ناغم ء کنیو، وای تیٹ اسہ باسن ء علاقہ سے نا کنڈ آ مون کیو۔ ایب کیب نا کل ہزگار آتیا ہنا کہ اودے منہ من خولم ناوام دو برے، ولے افسوز کس اس نئے امتا کرے، نئے اونا مدت و کمک ء۔۔۔ نیٹ ہیوس مس و تینا زریفہ تون اوار ہمونیک انگا بندغ آہنار ہراڑے اوفک سدخہ و خیرات تنگ کن سود ہلکوسر۔ اوڑے سر مسر اودے منت و لیلا و کریر، اونا زریفہ صاحب نازریفہ ناگدانا اسہ پلو ء گرنگ ترس (اوغان تیٹی

دا اسہ متکنن ء شکرک پال اسے، ہرانا مطلب دادے کہ ہراوخت اسکان دا کاریم متنے ہمو
وخت اسکان گریگ نامکنگ جوان اف)۔

نیک انگابندغ بیوس مس پارے کہ نم داخس منتت ولیلوا کتنگرے، توای دانیازی ناخاطر آن
نمے گڑاس خولم ناغله ایٹوہ، سود آن توکنے بھازنفرت ء، سود آن اللہ پاک ہر مسلمان ء رکھے،
ای نمے داغله غاتے ”سلم“، نابابت اٹ تنگ اٹ، (سلم نامطلب خولم نالاب اناوخت آ
اسہ یا یک ونیم من غله یا گڑاس زرزیات تروئی مریک) پیرانگاتون ہندا فیصلہ مس کہ خولم نا
لاب آن پد پنجاہ من غله ناتروئی ارے۔

اودوزیفہ تے غله غاتے دوئی کرسہ بھازخوش وگل بال مسر ہندن گمان مسکہ کہ غله غاک
مفت دوہسّر۔ اوک سرسہی ناگل بالی تون اوار اراغابسّر، ہندا فیصلہ مس کہ داتوی آخ اٹ
غله غاک کم ء، غله غاتے نت کروئی ءنت آتے ویراٹ لارترسہ چناتے ایتن، تاکہ داتلانا
روہو خیر خوشی اٹ گدرینگے۔

اونا چنک زبیا توئسّر، ولے لمہ باوہ غانبار اوفتومون گیمزینگاسس، ہندن خننگارہ کہ اوفتا
جون اٹ ویردتر نابولی اف، خلق اٹ ہزگار آتا کزیت اوفتے کن عہد آن کم آو، خیرات
آتین اوک سیراٹو پڈ اس خنارہ۔ پیرانگامنہ وخت نائے پوریا کن ہپک، اونا خف آدا
ہیت تمّاس کہ خلق انا کاریز ءختوئی ء اودے ہندا گمان کس کہ گوانہ گڑاس کاریم دوہرو،
ولے افسوز کہ کاریزنا کاریم ایلو سال اکن پد پڈگانے، ولے دادے اونا خوش بختی پانگ
مریک کہ داسال مسہ چار بندغ پد ریسہ کزیت کریر، ہراٹان اوفتے اسہ وخت انا ارغ و
خیرات کنگ کن دوہسکہ، داغریب آتا جان اٹی ویرودتر نا بختی کمتی کس، ہندا سوب آن اوک
آسانی اٹ ناجوڑی ناگواچی مسرہ، ہراسہ غریب خیرات اٹی سیراٹو پڈ اس کتککہ دو تے بڑزا
کرسہ جان جوڑی نادعا خواہسکہ اللہ تعالیٰ ننے آن دانا جوڑی تے ثلف، ننے داہماری تا

علاج کنگ نایج اف۔

اسہ نہہ سال نامسرت اس دوتے بڑزا کرسہ دعا خواہس ”اے اللہ نے نیز گاری آن آجو کر، ننے
تینا جان عڈ کنگ کن پچ، سیرا ٹو پڈ اسے کن ارغ ایت۔
باوہ تے ہکل تس پارے۔۔۔۔۔ کنے تخین ء کہ نادا کو دی آاڑ کا نا لکھ آچناک نے تون اوار
ء، اوہم تینا ویل آتا گواچی مروک آزندانا آسودہ ہی کن نادعاغا آمین پانگ ء۔

ای امر ہزگار مُسٹ۔۔۔۔؟

اسہ دے اس حاجی صاحب ناطب بھازحنگ نُس، اوتینا خُوک انا مٹکن ءُجٹ سنگت اسے
 تون خوش گپ مرسہ نَت ءَنت آ کر یس پاریکہ: منہ وخت مُست کنا حالیت اُسل نزور نُس،
 باورکس کہ ای ریش کلک تون باریسوسٹ، ای در پدیری اٹ داخرین آزند ءَتمد بفسہ کریٹہ۔
 اگہ کہ ڈغار ناٹک ٹیر لیس میرات اٹ دُوبسوس، اودے ہم بہا کریٹ، او پیسہ غاتیان زندانا
 چاردے آب اٹ گدرینگار، ولے اوکان پدوا ای ہمو بنگر نا بنگر۔۔۔۔۔ ہراڑا کہ ای
 ڈغار ءَ بہا کریسٹ کنے اوڑان بد ہم بسکہ، ولے چچ پانگ کتوٹہ تے، بیرہ اُست اٹ
 جُشاٹہ۔۔

بین لنگڑی ناسوب آن اُست دیر کریسٹ، کنا مون ہندن نُس دنکہ کس آمون انگا زردوئی
 جاہو کے۔ دُن تو خلق ائی کنے آبار ءَ کہیک نسر، ولے مخلوق ناخدا ترسیک بیرہ کن تون نسر۔

او فک کنے ہندن ءَ ناجوڑ اس تگارہ کہ ای داکوڑی آن اینویا پگہ موکل کیو۔۔؟
 ہرا تم کنا گزران مشکل مس تو ای تینا بے وسی تون سلاہ سوج کرسہ خلق ءَ الگ نانیت ءَ

کریٹ، ہندن ای اسہ دے اس شار آ بسٹ، منہ دے بھاز ڈکھ و خواری ٹی وخت ء
 تدیفیٹ، نیٹ اسہ رزان جوڑ کروک ء اُستا کارا سے تون کاریم دُوس کاریم ء دُوئی کنگ آن
 مُست مسیت ناملاً تون دے ء تینا شام کریٹہ، مُلاک کنے ہراڑے اُست اٹ کشارہ۔۔۔
 ولے اوہم تو محنت و خواری اٹ اِرغ مُج کتوسہ۔۔۔، ای ہم خن تے تینا لڑونج کرسہ مفت
 انا باخو ء باء آ دریٹہ۔

رزان جوڑ کروک آ اُستا کارکنے اولیکو دے آن پارے شام انا اِرغ چائے ای چاو، ولے
 دے آن اسہ کوپ اس چاہ نا اسہ تیوی ء چھٹی اس تسکہ، داکان بیدس کن کن اسہ دستار اس
 بلیک شرت دادے کہ کاریم ء بھاز جوانی اٹ ہیل کنگ آن پد۔۔۔، اوکنے اولیکو دے آن
 دا پاریسس کہ داشرت آتے امتا کیسہ تو ای نے کاریم آتخوہ۔ ای تیوی چھٹی نا بٹک کنا باء
 دیر لا، ای اودے او کرسہ تینا کاٹم ء لُخ اتون اوار لوڈ و تسٹ، کنالُخ انا لوڈ و تنگ تون اوار
 کنا تیوی جون ہم لوڈ و گنلکہ۔

ای شام آن سہب اسکان خلونا گلی کوچہ غاتیٹی کوسی کُسہ مخلوق نارزان تاٹک ٹک ء برہیر
 کرسہ اوفتے قلعی ہم کریٹہ، اگہ ای دے آن رزان تے قلعی کریٹہ تو اورزانک کن تون
 شام اسکان کُسر، ہرا تم آ ای مخلوق نارزان تے اوقنا اُراغا دریٹہ تو اِرغ ناہم کاریم مسکہ،
 وخت اس ہندن ہم مسکہ کہ سہب انا اِرغ اٹ ہم دَوری کُٹہ، منہ وخت اٹی کنا بارُن آ بُت
 اٹ دیر سیک تمسہ کرے، دے پدے آن کنا کلک آک دتر آن پُمرسہ انا رنا ڈیک ء
 کُسرہ، ہیٹ گونڈ کہ کنے وخت وخت اس وڑ وڑ انا نول آک ہم نصیب کُسرہ۔ ہرا تم ای
 سہب انا بُغ آن بش مسٹہ تو کنا دروشم کنے تینٹ پھل انا غٹی آ نبار لگا کہ۔۔۔

اسہ دے اس تینا خلق انا درستی ء بندغ اس خناٹ، ہرا نالُخ آمنہ بیرم مسیت نامون آن
 تدسہ کریکہ، ای اودے خنگ تون بالکر کریٹ و اول سراٹ کنے کہہ کنگ کتو۔۔۔ ساہت

اسے نا حیرانی آن گڈ بٹخندہ کرسہ پارے۔۔۔! کنے خدا دُروغ جن کپ۔۔۔۔ نی
 سارنگ آفیس۔۔۔؟ ای ورنندی ترسہ پاریٹ۔۔ نی راست پاسہ ای سارنگ اٹ۔ نی تو
 بھاز زور ولا غرسہ نماز ڈوئی آمون نے گور ناگلی اسکان سر کریس، نی تو نئے پیرہ زندہ
 اُس، بلکہ اٹسجا نا خواجہ ہم اریس، چا وہ کہ نی سیرا ٹو پڈ اس خناٹس۔

خواجہ چا وہ کہ نئے سماف۔۔۔؟ صاحب ننا تو سیال اسے نما تو حتی آلہ لئا، او اسہ بھاز بھلو
 منصب اسے آسر مسنے، تینا کہ یا بدر مخلوق ء جا گہ نہ جا گہ اس نو کوری سے اٹ اختہ کیک، ای
 داسہ ہم ہمونگ ہنگ اٹ۔ گرانے آ ہم نیک انکا نگاہ مرو۔۔ ساہت اسے نا چچی آن گڈ
 پارے، نما سوب آن ننے کاریم دُ برو، صاحب نے تو اُسل نا اُومیت کپرو۔ اتئے کہ او نا
 اللہ لئا، او نا داہیت کنا اسٹ آ جوان لگا۔

نی داسہ ہن کنا گڑ اس مزوری نا پیسہ قلعی والا ڈ اسلوک ء، اگہ پیسہ غاتے بسٹ خوا تو او نو امن
 مرے۔۔۔؟ نی ہن ای پیسہ غاتے ہلیو نارنداٹ بریوہ۔ نی ہم بھاز بود لاء بندغ اسے اُس،
 نی چنکا با خو کن بھلا با خو ء لغت خلنگ تون اوار، تینا وخت ء زیان کنگ اُس، بس بکان کن
 تون اسہ جوان ء نو کوری اس دُ برو یک نے، نی دا پیسہ غاتے اُست آن در، اگہ واہم نا است
 سلپک تو صاحب ء پانہ او قلعی والا ء تیٹ ہموڑے خواہنک، او بیوس مرسانا پیسہ غاتے نا دوا
 تنک۔

اونا ہیٹ آتے ہنگ آن گڈ ای ہم پین ہیچ سوچ و دلیل خلتوٹ بس اوڑ تون ہنڈ مسٹ،
 مسٹیکو دے نن شار ء سر مسن تو صاحب نا در گہ غاسر کار نا سلہہ بند بندغ آک چک سلوک
 کُسر، ہرا کہ نئے تہٹی ہنگ کن البتوس، نن در گہ غاسلوک کُسن تو ننا خلق انا اسہ پین بندغ اس
 در گہ غان پیش تمانے خنگ تون بھلومہرا سے ٹی پارے۔

ببو بو کنا چنکا۔۔۔۔

نن اوڑتون اوارتھٹی ہنن، بھازگچین وگھوشی ءجا گہ اس کس، جھٹی اسہ زبیدار ءباغ اس ہم کس، کہ بندغ ناہوش ہم پدینگا کہ۔ ای دن ءزیبا ءباغ تینا زندائی ہم خنویسٹ، جوڑ بڑ آن پد نن اوڑان داسوج کرین کہ نی ننے درست کر لیس، واہم فارسی ٹی تران کیسہ، سوب انت ء۔؟

بھلوٹا کو اس خلنگ آن پد بھگل کرسہ پارے نم دامتل ء پتھرے کہ ”ہراتم پڈ پڑ مرے تو فارسی تینٹ دوی آبریک“۔

گل ءتینا کچ مٹلا، بھگل کنگر پینار داسہ ننا واری ء، ننے اللہ پاک داسہ داوار خواہی ءتس۔ نم داسہ بے شولبو تیار مہو۔۔۔۔۔ ای کاوصاحب ءنماجتگ ناڈہ ایتو، انشاء اللہ نماکاریم نا بست و بندمریک۔

ہیت گونڈ کہ ننے چار میکو دے نوکری دُوبس، کنے کسٹم نامحکمہ ٹی اسہ جوان ءنوکری اس مٹلا، وخت اس کہ کنا سنگت ءمر انا علاقہ سے ٹی کالجواہی دُوبس۔ راست پارہ کہ اللہ اگر کس آ مہروان مریک تو کس اسے آن اڑفیک۔

پگہ غای ہم بازار آن تینکن اسہ لارخ ءنشی سے ناہم بست و بند ء کریٹ، بندغ آتے داسہ مینش آ نبار خنٹا۔ انتے کہ ای نئے پیرہ سرکار نا کالجواہ اس مسٹ بلکہ۔۔۔۔۔ صاحب نا ایلم نامار ہم اریٹ، ہندا سوب آن کنے آ اللہ نامہروانی اٹ پیسہ نا پرمہ سرے۔ رگڑ اس سوب آتا دوان صاحب سرکاری منصب آن دُوہرفے، اونا پتنگ نا حوال ہراڑسکان سرمس تو اوگل انا چج کروک آمال وزر ء سرکار تینا مٹ اٹی کرے، واہم کن تون ہندا خہ مال وزر سلیمس کہ ای واپاری کنگت کیو۔ نیٹ ای واپاری نا بنا ء کریٹ، منہ وخت آن پد محکمہ نا اختیار دار اسے تون انتس کرسہ گریزی ء ہم شروع کریٹ، ہندا وڑاٹ کنا ایلم ہم ہرگار مرسہ اینو اوہم پیسہ تون گوازی کیک، ہندا خہ مال وزر انا خواجہ مسٹ کہ اینو نامون آتو لوک اٹ، ای

اُخس کہ مال و زر کٹنگ اٹی اُٹ ای اوفتے آن گنج مال و جائیداد مچ کرینٹ، چندی شارٹیٹی
 کنا جائیداد آک خوندی ء، اینونت ءنت آ کرینٹ کہ دنیا ناہم سماف کنے کہ انت متنگ
 ء۔۔؟ کنے اسے وار آخافت وار اللہ نا بیت انا زیارت نصیب مسنے، ای سہب اتون وختی بش
 مر یوہ اللہ ناشکر ء ادا کر سہ نماز خوانوہ، مار مسٹر الحمد للہ گنج ء، نئے بیرہ اسٹ بلکن چار زئیفہ نا
 خواجہ اُٹ، اُرائی داسا ہم اف کہ دامال دولت ہراکان بریک و ہرائگ کارہ۔۔؟
 منہ دے مُست مولوی صاحب کنے سوغند ترسہ دا باور کر فے کہ نا دنیا و آخرت بھاز گچین و
 آسودہ مسنے، انتنے کہ ای غریب و ہڑگ آ مخلوق ناچیٹ و پام ء کر سہ اللہ پاک نارضا مندی ء
 خواوہ۔

اگہ ای نیتون راست پاو کہ ہزگار آ بندغ آتون داخہ در مال زر متنگ آن پدہم ای مدام بے
 تامل و بے تاغت اُٹ، کنا بے تامل و فریشانی ہندا غریب آتا سوب آن ء، او فک ننے
 آن خواہنگ نا جاگہ غا اللہ پاک آن خوار، انتنے کہ اللہ تعالیٰ کل امت ناسا توک آئے،
 واہم او فک نن کون آہزگار آ تارنڈاٹ در پردر ء، او فک مدام دا پارہ کہ نن ہزگار آک او فتا باء نا
 باخو ء پلنگ اٹی اُن، ولے ای داہیت ء پک پاوہ کہ ننا دامال و زر اللہ پاک ناکنڈ آن تروک
 ءتعت اسے، مولوی نی پاکہ دائی ہرا تپہ ڈو ہدار ء۔۔۔؟

حاجی صاحب مولوی ناورندی ء بنگ آن مہالو، بش مر سہ مسیت ناکنڈ آ نماز کن سر ہلک۔

تو آراک چست مٹس۔۔۔۔!

گوارام نئے بیرہ سگ وسینہ تھوک ء مارا اس نُس بلکہ ہمت و جیرت نا ہم خواجہ نُس، داکان بیدس او اسہ ماخول تب و رغام بلوک اس ہم نُس، او نالمہ باوہ ایلو خلق خاہوت آتینا بار خلق آن ہمپنگ نا فیصلہ ء کریر، او ہندا خواہسُرہ کہ اسہ ہندن ء جاگہ سے آسر مرین، ہراڑے اوفتے بزغری کنگ کن کاریم دُوبرے، گوارام نالمہ باوہ ہندا خہ در زور مسوسُر کہ او فک کوڑی تون مُون تنگ کن اسہ آب او زندا س تدیفنگ نالانخ مریر، ہمپ و پٹ ارکن سال اسے نا دام آ اسہ خچر اس اوفتے دُوتما، خچر توہب انا بہا مسوسس، ولے لا چاری و بیوسی ہم ہزار بلہ بش یک، لا چاری و بیوسی ناسوب آن اوفتے امتا کروئی تمّا، خچر آتینا گڑا تے ہمپسہ سر بلکر۔۔۔ گڑا و انت مرو۔۔۔؟ اسہ پُتر اس، منہ بد بیرم آن بیدس اسہ پاٹ انانت بیغوک ء تال اس واسہ کنورواس۔۔۔ ارا کودک ہم خچر آ باریم کریر، سر ہلنگ ناتک سُر اٹی نُسُر کہ اسہ واداراس ناہمگان ناہپتارہ کرے، اوبس بتنگ تون خچر نا لغام ء ہلسہ دھڑ کو ترسہ پارے کہ ای تینا دام تاوٹپ اٹی دا خچر ء ہڑسوہ۔۔ نیٹ بیوس مرسا چارمن نٹ انا بدل اٹ سال درست رکن اودے اسہ اُراس تَسُر۔

او فک ایلو وادار آتا خلیس آن تینا خن تے ڈکسہ سٹی ءخلق اسے ناکنڈ آرا ہی مشر۔ کسراٹ
تینا است انا ہیبت ءتینا دوی آاتسہ تین تون تینٹ پارسہ کریکہ۔

اے کنا اللہ، اے کنا مولا

کنا زندگی تو گوچی ءغم تا

ہر اتم برو ءخوشی شاد کامی

خچر ہر اتم سر بالہ سے آن لگا کہ تو ارنغ وزریفہ خچر ناباریم ءسبک کنگ کن ہڑتوم آ کودک آچٹنا
تے خچر آن ڈرفیرہ، تینا کوپہ غاتا ستخارہ۔ اسہ زن اس او فتنے کسراٹ مس ایلو دے سہب انا
اسہ ہندن ءخلق اسے سر مشر، ہر انا سفت و ستا ءمخلوق آن بھاز ءنکسر، مخلوق نادا پانگ کس کہ
داڑے غریب آ مخلوق ءپوریا بھاز جوان ڈو بریک، ہراڑ ان بڑگ آ مخلوق تینا زندانا دے
تے آب اٹ تیر کنگ کیک، پنگ اٹ دا ہم بوس کہ خلق انا ملک صاحب نائے بیرہ
ڈغارک گیشتر ء، بلکن اودے بزغرا آتا ہم بھلو گرج اسے، ولے بدختی ناگپ دادے کہ
ملک صاحب ءداسہ بزغرا آتا چؑ گرج اس اف۔

اسہ ساہت اسے کن او ہندا بڈوائی ہنا کہ اسہ پین خلق اسے نایمہ غاسر ہلیو۔۔۔ ولے تینا
زریفہ ءامنا کنگ اٹ سر سہب متو، اتنے کہ زریفہ ناسلاہ وسوج دا خاطر آن کاٹڈ اس کہ داسہ
کسر نا توشہ ہم برکت کرینے۔

اونازریفہ بسٹ ملک صاحب نازریفہ تون ملنگ کن اونا اراغا ہنا، اوڑ ان خواست کرے کہ
کنے ہنداڑے تینا چوکری تچ، ای نما و نما چٹا تا خدمت وچیت ءکیوہ، نیٹ ارے وزریفہ ء
ملک صاحب نا حویلی ٹی کاریم ڈوبس۔

گوارام نا تینا جو و ماخولی ناسوب آن ہراسٹ اودے بھاز دوست تھاکہ، او خلق انا مولوی
صاحب آہنا، تاکہ اودے گڑ اس سچ ہم ایٹے، اتنے کہ گوارام داسر پند مسئلہ کہ خوانگ تون

اور اوار، ارغ ہم میست آن مفت دوبریک، مرسہ مرسہ جوان وڑاٹ دینی علم ہم دوتی
 کرسہ کرے، ولے وخت اتون اوار، اواراونا اُست داخلق آن پتہ ہنا، ہندا سوب آن شار
 آہنگ کن تلوسہ ئی کس، ہندن اواسہ دے جاہی شارانا کنڈ آراہی روان مس۔ شارائی اسکول
 اسے ئی ہم منہ جماعت خوانا، اوتینا لائی ناسوب آن گچین تعلیم اس دوتی کرے، ولے داسہ
 اواسہ سرکاری ءنو کری سے نابارواٹ تک سر کریکہ، اودے نو کری تو ملّا، ولے بھازوت
 اودے اونا ضمیر بنا گنگ کہ داڑے ہڑدے ناتونگ آن انت فاندہ۔۔۔ بہ کہ پیشن پیش تمو
 نو اسہ ہزگار ء بندغ اسے ناچتا تے خوانفنگ کن استاد اسے ناکڑد ء ادا کیو، تاکہ اسہ جوان ء
 پگار اس ہم دوبرے، تاکہ تینا پیرانگا لمہ باوہ نادا پیران سالی ئی سیبواس مریو، ہندا گچین آ
 سوچ آ عمل کرسا اودے اسہ پین جوان ء سرکاری نو کری اس دوس، ہندا نو کری ناسوب آن
 اودے سال اٹ شست من غلہ تنگ ناہم مستائی تنگا، لمہ باوہ تیوی زندگی داخہ غلہ حنتو، دا
 غلہ غاتا بو تو او فک خوشی آن نئے پیرہ ٹغ کپور بلکن او فک پدی تینا خلق آ ہم ہنور، انتنے
 کہ داسہ اوفنا زنداول نازگی زنداف۔۔۔۔

گوارام ہرادنترائی کاریم کریکہ، اوکان گڑاس زر مہالوی ہلکوسس، ہرافتیان گڑاس تو پدی
 کریسس، ولے گڑاس زر سلوک سر، دن مس کہ ہمو حکمہ زرانادوتی کنگ کن فرمان جاری
 کرسہ اسہ سرکاری ءکارندہ سے نادوتی چٹھی اس تس رادہ کرے، چٹھی آ مسہ ٹیلفون لمبر واسہ
 ڈاک لمبر اس نوشتہ ئس، ولے ہمو سرکاری کارندہ ہمولبر آتے زر سر پند مسوس۔۔۔۔

داخلق انا تیوی نوشتہ وخوان نا کاریم مولوی صاحب نام موارئئس، انتنے کہ پیرہ اولکھ وخوان
 نا خوبہ ئس، سرکاری کارندہ بسٹ ہمو چٹھی ء مولوی آ ایس سر کرے، مولوی صاحب تون حال
 حوال آن پد سرکاری چٹھی ء اونا دوتی تس۔ مولوی صاحب ہم چٹھی ء خوانا، ہمولبر آتے زر
 سر پند مس، اسہ وار اتون گٹ انا پڑ آ کو کار کرے، گوارام نامہ ہم اونا مون آ تو لوک

نَس۔۔۔ اُف۔۔۔ دانا اُراہٹنگے۔۔۔ گوارام نازی آد اِخ زرز۔۔۔۔۔؟ پیرانگا لمہ تون اوار
 اوار، نما خلق انا ہم خیراف، نئے اسہ ہزار، نئے ارا ہزار، بلکن لکھ وارب آتا ہیبت ء، داخ زرز
 گوارام ء سرکارنا اُرائی جمع کردی تمک۔ ہراتا حساب کتاب ہم متنگ کپک۔ دا ہنداخہ در
 زیات ء کہ تیوی خلق ء ہم سودا کین دافنا پور واری مفک، پا کہ دافنا امر کین۔۔۔؟

پیرانگا لمہ مولوی صاحب نادا ہیبت آتے بنگ تون ہوش و سُدھ آن ہنا، ہراتم کہ ہوش اٹی
 بس توتینا کا ٹم اٹی خلنگ اٹی تمسا گار گار آہو غا کہ۔ تیوی خلکت او نا گار پر ادا پتا بس۔ پیرانگا
 نادا گار پر ادا است ہسونی و ڈکھ انا درشانی کریرہ، او نا ہو غنگ آن خلق انا ایلو نیٹا یک ہم
 رگلو تہ مرسہ او غنگ اٹی تمار۔ خلق انا کماش آک ڈکھ آتا درشانی کرسہ پاریرہ کہ داسہ امر
 کروئی ء۔۔۔۔۔؟ تو آراک چست مشر ہر نیمہ غا وا ہوزنگ اس بناء کرے۔

گر اس مخلوق بے توار تینا اُرا نا شاز و گڑا ء تفنگ اٹ تمار، او فک زوت آن زوت خلق آن
 ہمپنگ نانیت ء کریرہ، مخلوق اسہ ایلو ء خنسہ تیوی خلکت ہمپنگ ناتیاری ٹی لگار، ہندا تیاری نا
 سوب آن پیش و خچر نازخ آک ہم آسمان تون ہیبت کریرہ، چُنا نیٹا یک داد مچر ء خنگ تون
 گار پر ادا ٹی تمار۔

اسہ مارا اس خوک انا خلق اٹی رہیگا کہ، اسکول نا چھٹی تے ٹی خلق آ بسوسس، اودا گار پر ادا
 د مچر ء خنا تو نچی ملول مس کہ انت ویل اسے، او تینے داویل آن سوہو کنگ کن مسیت آہنا،
 مسیت اٹی مولوی صاحب نامون آتخوک آچٹھی ء خنا۔ انت سوب ء کہ دامد موسم اٹ تیوی
 خلکت ہمپنگ اٹی لگوک ء۔؟

مولوی صاحب تینا بوز ء تک نیم کرسہ چٹھی ء او نا دوٹی تس، چٹھی ء خوانا تو اوٹی بیرہ پانزدہ
 اوغانی پیسہ نا ذکر نس، ہرافتے گوارام ء تروئی نس، ولے مولوی صاحب دا سرپند
 متویسس۔۔۔

مارکوگل ۽ ڪسه غان خلق والائے پڙهه ڪرے، مارانا دا بهیت ۽ بنگ تون تیوی خلکت نام
راست مس، هندن تیوی خلکت ۽ غم و فریشانی آن آجو ڪرے۔۔۔۔۔

اسہ کندورتی مسہ وڑنانمول

اوبے وس آسون اتون سہب اتوختی بش مرسہ، اول ہوتون کھد (بانز) ڈوہنگ ناکاریم ائی
 اختہ مسکہ، اودا کھد آتے کوپہ غاتیا بڈ کرسہ تینا ڈغار تیا لکھی سے ٹی سر کریکہ، اونا ہشت بندغی آ
 خاہوت بھاز کم وسیلہ ئی اٹ زندانا دے تے تدیفیکہ، اونا ڈغار ک بھاز کم۔۔۔ دُن چاکہ
 پچ اس اٹو تے، ڈغار تیان اونا گزران پیرہ مسہ تُو اسکان مسکہ، دافصل ہم اودے بھاز بھلو
 خواری سے آن پدو بسکہ، ایلو نہہ تُو اودے مزوری وپوریا کروئی تماکہ، اومزوری تون اوار،
 اوار بڈ آپاٹ ہم بہا کریکہ، ہر اتم اونا کٹیا اودے دُو بسکہ تو اوڑان زندانا تہار آتک بھاز
 مشکل اٹ سہب مسرہ ’ہیت بھاز کاٹم تے اسٹ‘، جمار تے چٹ خوارس۔۔۔

اونا مسہ مارنسر، ولے ہر مسٹ تاہشت سال آن کم۔۔۔ ہندا خاطر آن اونا مارک اونا دُو
 سبک کنگ نالانخ اٹو سہ، اگہ کہ اونا مسن تا اُسٹ ہم کٹھا کہ کہ باوہ تون اوار ڈغار ناکاریم
 تے کین ولے علاقہ نارسم ودود، مخلوق ناشغان وپینورناسوب آن باوہ تون مدت وکمک
 کنگ کٹو سہ، ہندا سوب آن تیوی اُرانا ولفنگ نامزمواری تینا اوڑا اُس، چٹکو ڈغار ناکلر اس

نُس، ہرا کہ ایلو آوار ڈُغار آتامون اٹ مچے بڑنُس، ہندا سوب آن او ڈُغار آدیر کھی سے اٹ سر مسکہ، او ہرا حساب کتاب ء اُسٹ اٹ بھفیسس، او ہمووڑاٹ سوچا کہ، اگہ ای تینا دا ڈُغار آبادام نانہال تھو تو سال سے نا تھی کئے اسہ آب اٹو کٹیا اس ڈو بریک، ولے۔۔۔ ویل دادے کہ دا نہال آتے پنچ سال اسکان اسہ ڈو آدیر تینگ بیجی اُلمی ء، ہرا کہ نئے بیرہ بھاز خواری نا کاریم اسے بلکن کئے ٹی داوس ہم اف، کہ ای پنچ سال اسکان نا بھرم کن خن دیو اتیو۔۔۔۔۔ واہم آجت نابارواٹ اونا سوچ وپام بھاز اُسن نُس۔ ہندا سوچ وپام انا بارواٹ وخت انا وخت خلق انا پیر وکماش آتون سلاہ و سوچ ہم کریکہ، ہرا سٹ اونا ہمت و سگ ء سوگو کر سہ پاریکہ۔۔۔ بیرہ پنچ سال انا تو ہیبت ء۔۔۔ اوکان پدنی شاہ ء بابانت ءنت آکر، توتہ کن۔ زبیفہ و مارک ہم بادام ناباغ ء تھنگ آامتا کر سہ ہمت نادرشانی ء کریر، کہ بیرہ پنچ سال نامدہ اسے، نن دادرگت اٹی و لا و رزان تیٹی ہم درخت آتے دیر تینگ کینہ، نیٹ او ہم دا فیصلہ ء کرے کہ کئے ہر حال اٹی بادام نادرخت تھوئی ء۔

ہتم نامد موسم اٹ اوتینا مزوری آن پدی تینا خلق آبتگ تون وام شام کر سہ بادام نانہال دا شرت آہلک، دا سوغند ء ہم ہر فے کہ اسہ سال انا نہال ناوٹپ اٹی اوچ تیرمہ پاٹ اتیک، ہندن داواک ہم ایسر مریرہ۔

دا ہیبت راست ء کہ بندغ ناسگ و جاغن ناچہ ءمٹ اس اف۔۔۔ بندغ ناجیرت و ہمت اگہ بوز و بھلن مرے تو بھلا بھلا کاریم تے ہم جٹ اسے ٹی سرایتک۔ منہ وخت اسے ٹی ڈُغار نادا ٹکر ہرا کہ ایلو ڈُغار تینا بڑنُس، اسہ خن ء باغ اسے نادر و شم اٹ بدل مس۔ بادام نانہال آک درخت منگ اٹی نسر تو مخلوق نا اپاخ آک ہم پیٹنگار۔۔۔۔۔ او ہندا خیال اٹی گم گارنُس کہ چوخت دادرخت آک بادام کرور۔۔۔؟ اوتینا گچین آ آجت نابارواٹ اُسٹ اٹ بھاز گل بال نُس، اوتیوی خاہوت تون دا قول ء کریسس کہ ہر سال ہرا سٹ کن

پوسکن ءُچچ و پوشتاک ہلیوہ، اونا دا قول آن چچ آخا ہوت خوشی آن اسٹ کس۔

ہزگار آ بندغ آ تا دا اڑگا کس کہ وڑانا وڑا سے اٹ دا باغ ءِ بہائی ملین، ولے خان صاحب ہندا تاڑا ٹی کس کہ باغ ءِ ای کیرغ خلیو۔ خلق انا مولوی صاحب ہم داسہ جوان ہزگار مسنے، او ہم تیوی ءُمدی اسے نا خواجہ کس، او ہم ہندا چل پہنجا درخت نا باغ آخن تے خلکو سس، ہندا خاطر آن مولوی صاحب و خان صاحب نا نیام اٹ خوکی وڈسہ کرے۔

ہڑتو م آک تینا مسخت ءِ دوئی کنگ کن بیوس آخواری کش تون تینا توتابش وسنگتی ءِ گندسہ کریر، ولے اوچ وخت اس داخو تو کہ کہ او تینا خا ہوت نا با انا باخو ءِ پین نا باہ ٹی ایتے۔ داسکان تو باغ جوان وڑاٹ بھرم ٹی ہم بتنے کہ ای وخت آن مہا لوامر بہا کیوتے۔۔۔؟

او دم او فتنے دا پاریکہ کہ نم تینٹ داخترے کہ کن تون او ارکنا تیوی خا ہوت دا باغ انا چیت و رکھار کن تینا نن و دے ءِ اسٹ کرسہ محنت و خواری کنگ ءِ نن گل تینا کوپہ عاتیا کھد آتے ہر فساد درخت آتی شاعنگ ان، ہندن ہندا وڑاٹ دیر ءِ ہم بھاز خواری اٹ درخت آتیا سر کنگ ان، نن داسکان باغ انا اولیکو بھرم ءِ ہم بس کتنن، باغ انا بھرم ءِ ترک اسکان تو البیو۔۔۔۔۔ استخو نا سال تینا خا ہوت تون قول کرینٹ کہ نم کن پوسکن ءُچچ و پوشتاک ہلیوہ۔

ولے باغ ءِ بہائی ہلوک آتے ہراڑے تاغت بریک۔۔۔؟ بھاز ہیلہ و وس کنگ آن پد باغ ءِ دوئی کنگ کن اوڑتو وڑوڑا نا ہڑ و جبال آتا سلاہ ءِ سفیر۔۔۔ نیٹ اسٹ اسے کاغدو نکاوی جوڑ کرسہ اونا برخلاف اودے چک کر فیر کہ اودانا وام تے تننگ ائی اف، ہرا کہ بھاز بھلوگیر اسے آن اوڑا بیٹ ءُ۔۔۔۔۔ او فک سرکارنا بندغ اس راہی کریر کہ اودے وڑا سیٹ دزگیر کے۔۔۔۔۔ دو دانا وڑاٹ اگہ کس اسے آسرکارنا بندغ اس برے تو اونا خدمت و چیت یخی المی ءِ، او بیوس ءِ سرکارنا بندغ نا چیت و خدمت کن خولم نائت و یاج (سود) آہلوی تتا، اونا شام ارکن پڑواتا و خرمیش اٹ کنگ کنگ نا ہم سیونج کنگا (اوغا نک داسہ ہم ہندا وڑا نا

نول ۽ بھاز اُست پسندی اٹ گنیرہ) ننگان ارغ کنگ ناوخت سرکاری مہمان کن کندوری
 آخولم وکئی نارغ تخنگا، ولے تینامون آرزت ناڈوڈی تے تخا۔

ولے بخت انا زوالی ۽ کہ سرکاری مہمان نابا خوئی زرتی ڈوڈی نانکراس بس، ہر اتم ڈوڈی نا
 نکر اونا دن آن گدرینگا تو اوتینا بوز ۽ پچٹ خرین کرسہ خاری ارا خولجہ غاہرا، تیناخن تازبان
 اٹ تران کرسہ پارے کہ ”نی ہراوٹ اٹ کنا بے عزتی ۽ کرلیں نے اونا سزا ضرور رسیدگ، نی
 داپاش کرلیں کہ اسہ کندوری آسہ وڑانا نارغ تخا اُس“

امرکہ اوک خواری کش نابارواٹ بھفیسر ہندن مس۔ وخت انا واگ آک اوٹان یلہ مسر،
 ہندا فیصلہ مس کہ ہرا بندغ درخت آتے کن اُست خواہی تخا کہ اودے تین تون اوار کنگا،
 خواری کش ناویاج والا وام تاوٹپ اٹی اونا گل درخت آتون اوار ڈغار ۽ ہم بہائی ہلسہ اراش
 اٹی ونڈ کریر۔ ولے غریب بیوس تینا بچ ووزان تے ہر فسا پین مزل اسے ناکند آراہی روان
 مس۔

ہر اتم آ او بھاز بھلو گیر اسے آن پد تینا خلق آ بس تو، اسہ مارو مسٹرا سے آن بیدس خاہوت نا ایلو
 باتیک مرگ انا گواچی مسوسر، خلق اٹی اول نا ہمو ۽ سن برالو، بلکن تیوی خلق سن و بڑی بانگ
 نس، انتے کہ گل ۽ ہندن خلق آن بے مراد کریسر۔

اونامارچے بھاز نوشت وخوان ناخولجہ کس، او ہندا سوچ وپام ۽ تخا، کہ اونا بیوس آباوہ غانبار ایلو
 بندغ آک ہراوٹ اٹ اراتیان بے ارامسٹو۔ او فنتے پدا اسہ جاگہ غاچ کرسہ او فنتے او فنتا
 ڈغار تاخولجہ کردوی ۽، ولے اونا داسوچ وپام آکٹ پل کروک آکرڈہ غاک ڈڑی خلسہ
 خارہ۔

دُن ہر اتم مرو۔۔۔؟

ہمودے کہ ہر اتم لنگڑی لوچی ونت شپادی راج انا میرات مف، کس اسے انت انت کہ گرج
 مرے اوفا پورواری ہم مرسہ کے، افس کہ متنگ کے۔۔۔۔ ہراسٹ راج انا شون شر حالی
 کن تینا تینا فرض آتے پور وکنگ نالائخ مرے، ہمودے کہ ہر اتم ظلم زورا کی نابن چچ و سر
 مرے۔ پین ناحق و کیرغ خلوک آتا تڈ و اورنگے تاکہ مون مُستی کس کس انا نئے بیرہ
 اُسٹ ہسونی و کے بلکن کس کس و تاوان و نساخان رسیفنگ ناسوچ و ہم کننگ کپ، اگہ کس
 اس دابارواٹ تینا سوچ و خام کننگ نانیت و کے تو راج انا گچین آ رسم دودو کا نو داودے
 ہندن و سنج اس ایٹے۔۔۔۔ دنکہ او تینا کا ٹم و تلارائی خلک۔

ہمودے کس کس انا بیوسی ولا چاری آن فاندہ ہر فنگ ناکوشٹ و کپ، مخلوق پین کس انا منشا نا
 وڑاٹ زند و تدیفپ، بلکن تینٹ تینا زند و تدیفنگ نالائخ مرسہ تینا زند انا کست و گچین
 کرسہ کے۔ کس کس انا بابا و پلنگ ناکوشٹ و ہم کننگ کپ۔۔۔۔۔، کس کس انا
 دتر تا ملاس مف۔۔۔۔۔

ہمودے کہ مخلوق تین پتین نانت و چلنگ آن دُو کٹے، تینا سر سہمی کن کس و بے سہب کروئی

مف۔۔۔ بلکن تیوی راج سنت و سیوت، مہر و مابت نا گچین آدو آتے زندانا آدینک
 کے۔۔۔

ہر اتم زرو پیسہ ناشیف بڑی ٹی جم انا خواست آتے شرف تنگے، گچین وز برا نگا آب مدام بڑ
 مرے۔۔۔ ہمو دوتے پر غوئی ع۔۔ شل کروئی ع ہر افک کہ تینا پنچہ غاتا کیرغ آن بڑگ آ
 مخلوق ع زندگی تدمفتنگ کن الپسہ۔

ہمودے کہ زرو پیسہ، شون شرحالی ناراج مرو۔۔۔ کس اس دُروغ و درو نایان ع تک اٹی
 ہم اتپرو۔۔۔ اسٹی فاندہ ع لتا رسہ تیوی جم انا شرحالی و آسود ہی گام گچ آ مرو۔۔۔ اسٹی
 نا خواست ع پور و کنگ آ شرمند ہی و خجالت نا سوچ پام چست مرو، زندہ غاضمیر آک در یہو
 ترسا اُترم کیر۔۔۔۔۔ لکھ آ مخلوق نا کٹیا نا بھرم منہ بندغ نا دُوٹی بف، بلکن تیوی جم
 انا شون شرحالی کن کاریم اٹی اتنگے۔۔۔ ہمودے اسہ گچین ع راج اس تیوی ڈعار آخن پٹے،
 ہرائی نیارٹی و زینہ حق آتا بریبری نا خواجہ مریر۔۔

زندانا دروم و شون داری کن ہراسٹ نا کار کڑد پاش مرے۔۔ ہراسٹ عوس و طاقت نا کچ آ
 جیرت دُو برے۔۔ ہمودے کہ خدمت نا پن اٹ کس اتون دُرو دغا کنگپ۔۔ او نا زرو
 سیاسی حق آتے وڑ انا وڑ اسے اٹ غسب خلنگپ۔۔۔ ہمودے شعور و جاہنداری نا فراوانی
 مرو۔۔ مخلوق شعور و جاہنداری نارکھ و پام اکن تینا جان نا دترتے ندر کرو۔۔ ہمودے مارو
 مسک شعور و جاہنداری نا گرج آتے نئے بیرہ بھاز جوانی اٹ سر پند مرو، بلکن او فک خوان
 و نوشت نا ہم گرج آتے پورور کرو۔۔۔ ہمودے کہ تیوی جہان ریاست آتے ٹی لٹ پل
 کروک آتا تڈ اگورنگے، تیوی خواری کش آتے او فقا حق آک آسانی اٹ دُو بریر، کہ او تینا
 مرضی و منشاء ٹی زند ع گدر بفتنگ نالائخ مریر، تاکہ او فک دنیا ناوسی ٹی تینا تینا شیخ انا ڈیوا ع روز نا
 کیر، تاکہ او فقا کٹیا نا بھرم ہراسٹ ع سر مرے۔

ہمودے دُنیا ناتیوی مخلوق تین پہ تینی سنت وایلی ناشاہدی ترسہ لٹ پل کروک آتا گل ۽ دود
آتے یک پٹ کرور۔

ہمودے رکن بھاز حیلہ و خواری کروئی تمگ، داڑکن مچے قربانی شرت ۽، داسکان تو دا جنت
خیال آتا دنیائی وسم ۽، او جنت دے انا دے اس ضرور برو، ولے داڑکن دنیا ناورنا تا جین
تینا کار کڑد ۽ گچین وڑاٹ اداکے۔ ہمودے نئے بیرہ بھاز جُحُک ۽ بلکن ہمودے بھاز زوت
برو، اگہ ہندن مرے تو بھاز زوت تیوی بندغی ظلم جبر و لٹ پل ناسُخل آن آجو مر یک۔
داڑکن لٹ پل کروک آتا خلاف اسہ جہہ آج مُمتنگ نیخی المی ۽۔

ای وکنا ایلم

بھلا ایلم ہر وارد اہیت ء بھاز جم و جوش اٹ پاریکہ کہ نن ہڑتوم آک اسہ لُمہ باوہ نا اولیاد اُن، نناذات و پیڑی اسٹ ء، نناخا ہوت اسٹ، ڈیہہ وڈ غارا اسٹ، نن اسہ مُد و موسم آتا نیام اٹ رُدانن، کنا فائدہ نافع ء، کنا نسخان نانسخان ء، اگہ کنا اُرا بینگ و سُن مرے توتینا اُراء ہم اف حساب کر، اگہ ای بینگن مر یوتونی ہم سیر اٹو پڈ اسے آخا چنگ کپڑوس، اگہ نی لُوج لغو مر لیس تو کنا ہم بدن آتچ و پوشاک آتا چ ء فائدہ اس مفرو۔ اوداہد اسکان پاریکہ کہ بڑز کو ہیت آک نئے بیرہ ارا ایلم، بلکن ہمو ارا ایلم ہرا کہ پیشن ناوطن ائی تین پتین تون سُنّت و سیوت اٹ اسہ ہندا آوارر ہیگرہ، ہندا وڑو ڈول ائی انسانیت ناراز اودیم ء۔

باوہ لُمہ بھلا ایلم تون حُتقی کرسا پاریر بھلا ایلم تو باوہ ناجا گہ غا مریک، وچٹکا ایلم ء مدام مہرانا نگہ ٹی ہرک، اگہ ہڑتوم آک سُنّت و سیوت ائی کاریم کیرے تو نم اسہ گونڈ ء وخت اسے ٹی نہ بیرہ اسہ اُرا سے نا خواجہ مرورے، بلکن ہر نعمت نما کند آؤ دینکسا بنگ اٹ ہرے کپڑو، ہراچس و مڑہ کہ سُنّت و سیوت ائی ء او پین ہراڑے مرو۔۔؟

خا ہوت نا با تیک ہم کنے ملا مت کر سا شیف خلکڑ، بھلا ایلیم نا ہیئت آتون امتا کریر، بھلا ایلیم نا ہینن آ ہیئت آک، خا ہوت نا امتا کنگ ع خنٹ تو ای ہم تینا کا ٹم ع شیف کنگ اٹ ہرے کٹوٹ۔ تین تون دا قول کریت کہ داسہ امر کہ مرے بھلا ایلیم نا مرضی و منشاء مون آ تخسا گام گنج کروٹ، اوانت اس کہ پائے ای ہندن کروٹ، ای بھلا ایلیم نا ہر حکم ع خن تیا تخسا محنت و خواری کنگ نا بناء کریت، اُرانا ہر ٹگ ٹگ تون اور لنگار و خولم دستگ آن پد سیل انا مدموسم اٹ پچ انا منہ تان ہلکٹ او فتنے بہا کنگ کن پیش تماٹ، ہتم نا اول سراٹ ای انت اس کہ پیسہ کٹاٹ او فتنے بھلا ایلیم نا ڈو آتخاٹ، تاکہ او خا ہوت کن انت اس کہ خواہے ہلے، انت اس کہ اُرانی خوج کے اونا منشا..... خولم نا دستگ آن بلیس تا بہ لاب اسکان انت کاریم اس کس ای کریتھ، بھلا ایلیم بیرہ خولم نا بھٹائی آ بسکہ گل غلہ غاتے پچ و خراس آ باریم کر سا خلق آ دریکہ دا کاریم بھلا ایلیم نا کالجوائی ٹی مر سا مسئلہ، انت شاہی پاولی اس مسئلہ ای او فتنے اونا ڈو آتخاٹ، تینے پیکن کریتھ، ولے بھلا ایلیم نا خوشی نا پام و خیال ع مدام تخاٹ، واہم او مدام ہو غاکہ، کہ نا ترک آپسہ غاک سال انا خوج انا پور واری ع کنگ کپسہ، ہر اتم ای بھلا ایلیم نا دا ہیئت ع نکلہ تو پین زیات محنت و خواری کریتھ۔

اسہ دے ای اودے پاریتھ بھلا ایلیم.....! نی انتے کاریم کپسہ، اگہ نی ہم تینا ڈو ع سرفس توننا ہر تو م آ تا کٹیا پین و دسا کیک، بھلا ایلیم کنا دا ہیئت ع پنگ تون خار آن خیسن پوشکن مس۔ پارے بے ادب، بد چوچ نے چزکا بھلا نا پچ ع فرق اس نظر بفک، انت کس بھلا ایلیم ع ہم کاریم کر فک، چزکا تے بھلا تا مون آ دا وڑ بے مونی نشان تنگ نا اسل اجازت اف، بشہ ہر ف تینے، کنا کاریم کنگ یا کپنگ نا بارواٹ نے انت کاریم۔؟ او کنے یکمٹک ورندی تر سا پارے۔

کننا زایفہ وچٹا تاجان انا چچ آک اوفتا جان آسٹراسر، اوفتا مون زوری ناسوب آ
 چٹ پوشکن ہڑسینگا سس، ولے بھلا ایلیم ناچٹاک دے پدے آن خوش وگل بال
 نسر، اگہ وخت اس ای اُسٹ ۽ بھلن کر سا پٹوک آ اُسٹ اتون اوڑان گلہ شونی
 کریٹہ تو او پاریکہ، ہر ایلیم نی داسہ گنوک مسنس، کٹیا ہندا خس ۽ کہ ہراڑان اُرانا خوج
 ہم جوان وڑاٹ پورومفک، نا ہڑدے نا کر کر وگلہ شونی آن اسل بے زار مسٹ،
 اگہ نادا ہڑدے نا گلہ شونی ہمسایہ غا تا خف آتھا تو ن مخلوق اٹی ٹک مرینہ، ننے ہمسایہ
 غاک انت پارور کہ ایلیم تے سنت اف۔۔؟

منہ دے آن پد خلق انا اسہ بندغ اسے آن ہنٹ کہ بھلا ایلیم تین کن اسہ ہنلین اسے
 تون اور منہ ایلر ڈغار نا ہم بلکنے، اول سراط کنے اونا ہیبت آ باور ہتو، کہ کنا کٹیا اُرانا
 خوج ۽ ہم پور وکپک، گڑا ہنلین وڈغار ہراکان ہلو۔۔۔؟ میٹ۔۔! اسہ دے اس بھاز
 ہڑاٹ اوڑان سوج کریٹ کہ ہمو بندغ نا ہیبت اٹی ہرا خس راستگی ارے۔۔؟ کنا دا
 پانگ تون او خار آن ترخسا کنے اسہ ترند ۽ چا پوڑ اس خلک پارے، ای تو ہندا سر پند
 مسوسٹ کہ نی بندغ اس مروس، ولے نی ہمو آخ اُس کہ دشمن تا ہیبت آپت و بھروسہ
 کیسہ۔ ای تین کن مش انا مٹ اس مر سا خجالت مسٹ کہ ای بھلا ایلیم نا نیت آشک
 کریٹ، دشمن تباہ و برباد مرے کہ ننے ارا ایلیم تے اسہ ایلو تون جنگ تبتگ خواہک،
 ای اسہ وار ودا اُسٹ انا ہب اٹ نجید و خوری اٹ کاریم کنگک نا بئاع کریٹ۔ سال
 آک کارہ گال آک سلیرہ، دانیام اٹ توشش تو تدیگا، لُمہ و باوہ ہم کوڑی آن موکل
 کریٹر، مخلوق کنے سانہ ہندا پاریکہ کہ بھلا ایلیم تون مال و زر بونداع، ولے نی ونا
 چٹاک بھاز محتاجی اٹ زند ۽ تدیفنکرے، ای مخلوق نادا ہڑدے نادا ہشوک آ ہیبت
 آتے بنسا بنسا اُسٹ اٹ دافصلہ کریٹ کہ بھلا ایلیم آن سوج کپر بلکن تیٹ دابارو

اٹ پٹ پول کیو۔ ہندادے تے ٹی بھلا ایلیم اسہ گچین ءگا ڈی اس ہم ہلک وانا چنک
 سیل سوات کرسا کریرہ، اونا وڑو ڈول ائی تکبر ہم جاگہ کریس، اونے بیرہ کن تون
 مون مٹی ٹی ہیبت کریکہ بلکن اونا تب ہم کنے آن پد ام نس، ای مخلوق آن پٹ پول
 کریٹ تو سہا تما کہ بھلا ایلیم کنا کٹیا غان پیسہ بچھسا سودا جارہ غا ترسا کریکہ، ہندن
 اوڑتون زرو پیسہ مچ مرسا کریکہ۔ دارا سکی کنا مون آتالان مس تو ای بھاز ڈکھیا مرسا
 بھلا ایلیم تون دابارواٹ ساف ساف ہیبت کریٹ۔

اے خدا بندرخ۔۔۔! نی کنے وکنا چناتے مدام بیٹکن ونگر، لوچ و لغر تھاس، نی مدام
 کنا گواچنی آہیبت آتے ملنڈ و بے ادبی تکسا کنے ریغیسہ، کنے پاریسہ کہ کن تون پیسہ
 اف، ولے اینودا راستی مون آلس کہ ہیبت آک پین ء، بس کنا حق ء نے تروئی ء، بہ
 کہ ہڑتوم آک میرات کین، کنے نے آن جتا مروئی ء۔ بھلا ایلیم تینا عادت آن بیوس
 نس، تینا ترند آہکل تون کنے پارے، نی ہم دالانخ مسٹس کہ کن تون ہم جو ابی کنگ
 اُس۔۔؟ بشہ کنا مون آن چپہ مہ، نہ تونے ہندن ءسزا اس ایٹو کہ نی تیوی عمریات
 تنخوس۔

ای تینا ہیبت آتین پچ ءوخت اس پد ام فروٹ۔ ای تینا حق انازی آچک سلوک اٹ
 ای اونا ورنندی ٹی پاریٹ۔ بھلا ایلیم تینا گڑ اس جٹ سنگت خواہے، کنے جوان ءکٹ انا
 پیری اس تسر، کنازی آحق وناحق اسہ مقدمہ اس ہم خلکر، اوڑتون اونا سنگت آتا اور
 منگ آن بیدس زرو دولت نا ہم فروانی نس، اوکنے ڈوہدار کرسا کنے زندان اٹی بنگ نا
 ہم دھڑکو ء تسر، اوک کنے کنازا ایفہ وچٹا تے دردر آرفنگ خواہسرہ۔ ای اوفا مون آ
 بھاز جزا پزا کریٹ، او فتنے منت و لیلوا و کریٹ کہ کنا جان ءدا عذاب آن خلاص کبو،
 ای تینا میرات آن دکشوہ، اوک ہندا ہیبت آامتا کریر۔ ای پین کس ء پا پروٹ کہ کنا

بھلا ایلیم کنا میرات نایشخ ءتینا پن آ کرینے، ای ہیج وخت اس تینا حق انا خواہندار
 مفروٹ، اگہ کنے دارداٹ کس شغان وپیغور کرو تو ای اودے تینا دشمن تلکسا اوڑتون
 جنگ آتیار مروٹ، بھلا ایلیم ناہر کاریم ء کر سا اُف ہم کپروٹ، کنا مار و مسنک شکر ء
 بھلن مسو، او فک چنک بھلن نافر ق ء بھاز جوان چارہ، ای اوفتے ہم بھلا ایلیم نا
 خدمت اٹ مدام حاضر کروٹ۔

دا شرط آتے متنگ آن جوان اف کہ ای خرداری ناپلو ء سو گوکیو، داڑان جوان اف
 کہ ای تینا زند ء زندان نا گواچی کرسا تینا حق و میرات کن تینا جہد ء برجاتخو، دا جہد اٹی
 انت اس کہ ڈکھ وویل آک برور، ای اوفتے تینا کوپہ غاہر فنگ کن مدام تیار اُٹ۔